

Datum 2014-12-08

FI Dnr 14-16911

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Bruttosoliditetskrav för svenska banker

Sammanfattning

FI anser att ett bruttosoliditetskrav kan fylla en viktig funktion för att upprätthålla den finansiella stabiliteten i Sverige som en säkerhetsspärr som sätter ett golv för hur lågt kapitalkravet kan falla relativt bankernas bruttotillgångar. De nackdelar som bruttosoliditetsmålet medför innebär dock att det inte bör införas på en så hög nivå att det träder in som huvudsaklig kapitalrestriktion i stället för det riskvägda kapitaltäckningskravet.

FI:s hållning innebär följande:

- Det finns inte tillräckliga skäl att genomföra ett krav på bruttosoliditeten i svenska banker före kravet träder i kraft inom EU, vilket förväntas ske 2018.
- Sverige bör givet nuvarande förutsättningar inte införa krav på en högre bruttosoliditet än i resten av EU.
- Givet att kravnivån inte överstiger 3 procent bör Sverige verka för att EU:s reglering tillåter FI och andra nationella myndigheter att kräva att bruttosoliditetskravet huvudsakligen ska täckas med kärnprimärkapital.
- Bruttosoliditetskravet bör omfatta alla företag som omfattas av det nuvarande kravet på rapportering och offentliggörande av bruttosoliditeten i EU:s tillsynsförordning. En fördjupad analys behöver dock göras av hur ett krav slår på banker vars utlåning till övervägande del är till stater, kommuner och landsting.
- Sverige bör verka för att det i EU:s reglering ska finnas möjlighet för FI och andra nationella tillsynsmyndigheter att tillåta att bruttosoliditetskravet uppfylls enbart på gruppnivå.

1	Introduktion.....	3
2	Syftet med ett krav på bruttosoliditet.....	5
3	Bruttosoliditetskravets incitamentsproblematik.....	8
4	Möjliga effekter på bankernas beteende	12
5	Alternativ till införandet av ett bruttosoliditetskrav	13
6	Slutsatser från den akademiska litteraturen.....	14
7	Lämplig utformning av ett bruttosoliditetskrav	15
	Bilaga 1 – Beskrivning av bruttosoliditetsmåttet	22
	Bilaga 2 – Rättsliga förutsättningar	25
	Bilaga 3 – Tillförlitligheten hos de riskvägda kapitalmåten	28
	Bilaga 4 – Möjliga effekter på bankernas beteende	32
	Bilaga 5 – Alternativ till införandet av ett bruttosoliditetskrav.....	36
	Bilaga 6 – Bruttosoliditeten i svenska företag.....	40
	Bilaga 7 – Bruttosoliditetsmåttet som tillsynsverktyg.....	46
	Bilaga 8 – En internationell utblick.....	47
	Referenslista för avsnitt 6.....	48

1 Introduktion

1.1 Syfte

Vid stabilitetsrådets möte den 23 maj 2014 gav rådet sin beredningsgrupp i uppdrag att analysera behovet av att tidigarelägga ett införande av krav på bankernas bruttosoliditet i Sverige. Denna promemoria beskriver Finansinspektionens (FI:s) bidrag till den analysen. FI redovisade sin analys och sina ståndpunkter vid rådets möte den 11 november 2014.¹

Denna promemoria beskriver FI:s syn på ett bindande krav på bankers, kreditmarknadsbolags och värdepappersbolags bruttosoliditet. Synen baseras på en analys av vilka fördelar respektive nackdelar ett bruttosoliditetskrav kan ha för den finansiella stabiliteten. Analysen omfattar också hur kravet påverkar olika typer av banker och andra företag som omfattas av kapitaltäckningsregelverket. I promemorian används termen banker som en övergripande term för alla företag som omfattas av kapitaltäckningsregelverket.

Analysen besvarar frågorna om det finns skäl för Sverige att införa ett bruttosoliditetskrav före den tidpunkt då det införs via EU-lagstiftningen och om det finns skäl för Sverige att införa ett striktare krav än i EU. Vidare diskuteras vilka typer av företag som kravet bör omfatta. Slutligen redovisas även FI:s inställning till om ett minimikrav på bruttosoliditet också bör kompletteras med buffertkrav.

Promemorian innehåller inga ställningstaganden som påverkar FI:s praxis eller liknande och skickas därför inte ut på remiss.

1.2 Bakgrund

I december 2010 presenterade Baselkommittén för banktillsyn (Baselkommittén) den så kallade Basel 3-överenskommelsen.² De nya regler som denna överenskommelse innehöll var resultatet av internationella ansträngningar för att försöka komma tillrätta med de brister i de finansiella regelverken som den senaste finanskrisen påvisade.

Basel 3-överenskommelsen innehöll ett krav på bankernas bruttosoliditet på 3 procent. I januari 2014 publicerade kommittén en uppdaterad definition av bruttosoliditetsmättet.³ I samband med detta angav kommittén också att den slutliga kalibreringen (d.v.s. bestämmandet av den faktiska kravnivån) och eventuella ytterligare justeringar av definitionen ska vara slutförda senast 2017, så att ett krav på bruttosoliditeten kan vara infört den 1 januari 2018.

---

¹ Se protokoll från mötet på <http://www.regeringen.se/sb/d/18209/a/250363>

² *Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems*, Baselkommittén för banktillsyn. Se http://www.bis.org/publ/bcbs189_dec2010.htm

³ *Basel III leverage ratio framework and disclosure requirements*, Baselkommittén för banktillsyn, januari 2014. Se <http://www.bis.org/publ/bcbs270.htm>

1.3 Rättsliga förutsättningar

I tillsynsförordningen⁴ anges att EU-kommissionen senast den 31 december 2016 ska överlämna en rapport om ett eventuellt krav på bruttosoliditetsgraden till Europaparlamentet och Europeiska unionens råd (rådet). Vid behov ska rapporten åtföljas av ett lagstiftningsförslag. Redan i dag finns genom tillsynsförordningen krav på att bankerna ska rapportera sin bruttosoliditet och från och med 2015 också offentliggöra den.

Det framgår i tillsynsförordningen att fram till dess att ett eventuellt krav på bruttosoliditeten har harmoniserats under 2018 bör medlemsstaterna kunna tillämpa egna regler på området. FI gör bedömningen att FI torde kunna utfärda föreskrifter om krav på en viss bruttosoliditet inom ramen för befintliga bemyndiganden. För en mer utförlig beskrivning av de rättsliga förutsättningarna, se bilaga 2.

1.4 Beskrivning av bruttosoliditetsmättet

Som namnet antyder är bruttosoliditet en form av soliditetsmått. Soliditeten anger hur stor andel av ett företags tillgångar som har finansierats med eget kapital. Bruttosoliditetsmättet skiljer sig dock från det vanliga soliditetsmättet i två viktiga hänseenden. För det första tas tillgångarna i vissa fall upp till andra belopp än i redovisningen, dessa belopp benämns exponeringsbelopp. Även åtaganden som redovisningsmässigt inte tas upp på balansräkningen ingår i det totala exponeringsbeloppet. För det andra uttrycks måttet i termer av primärkapital (enligt den definition av bruttosoliditet som används av Baselkommittén och tillsynsförordningen), i stället för i termer av eget kapital.

$$\text{Bruttosoliditet} = \frac{\text{Primärkapital}}{\text{Totalt exponeringsbelopp}}$$

Den stora skillnaden jämfört med kapitaltäckningskravet är att tillgångarna inte riskviktas vilket innebär att bankerna måste hålla lika mycket kapital för alla exponeringar oavsett exponeringarnas risk. Enligt det riskvägda kapitaltäckningskravet varierar riskvikterna och därmed kapitalkravet beroende på tillgångarnas bedömda risknivå. Se bilaga 1 för ytterligare beskrivning av bruttosoliditetsmättets utformning och skillnaderna mellan detta mått, det vanliga soliditetsmättet och det riskvägda kapitaltäckningsmättet.

---

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/213 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

2 Syftet med ett krav på bruttosoliditet

2.1 Introduktion och sammanfattande analys

Som framgår av avsnitt 1.4 är den avgörande skillnaden mellan kapitaltäckningskravet och bruttosoliditetskravet att kapitaltäckningskravet är riskkänsligt. Det innebär att det låter kapitalkravet för den enskilda exponeringen variera med exponeringens risknivå. Denna risknivå uttrycks genom en riskvikt. Ett bruttosoliditetskrav ställer samma kapitalkrav på alla exponeringar oavsett risk.

FI anser att det finns svagheter med det riskvägda kapitaltäckningsregelverket som innebär att regelverket kan underskatta bankernas faktiska risknivå och därmed kapitalbehov. Dessa problem kan bruttosoliditetsmättet bidra till att hantera. För det första finns det risker för mätfel i det riskvägda kapitaltäckningsregelverket. Ingen metod kommer någonsin att kunna ge ett i alla lägen korrekt mått på varje tillgångs risk. För det andra finns det en incitamentsproblematik som innebär att bankerna själva genom olika åtgärder försöker att minska sitt kapitalkrav utan att risken i tillgångarna har minskat. Promemorian benämner detta fenomen kapitalkravsminimering. Slutligen innebär komplexiteten i det riskvägda kapitalkravet att det kan vara svårt att tolka vad kapitaltäckningen egentligen berättar om bankernas risker. Resonemanget redovisas mer utförligt i avsnitt 2.2 - 2.4.

2.2 Risk för mätfel

Ingen metod för att bestämma riskvikter för tillgångar, vare sig schablonmetod eller intern modell, kommer i alla lägen att helt korrekt avspegla den faktiska risk som varje enskild tillgång har. Fel i metoderna kan leda till att risken, och därmed kapitalkravet, underskattas.

Konsekvenserna av sådana mätfel kan förvärras genom bankernas mål att maximera avkastningen på det egna kapitalet. Tillgångar som kräver alltför lite kapital enligt det riskvägda kapitalkravet blir attraktiva att hålla om den avkastning som tillgångarna ger är hög i förhållande till kapitalkravet. Den höga avkastningen på eget kapital som tillgångarna ger kan leda till att bankerna frestas att öka sitt innehav av dessa tillgångar. De ökade tillgångarna kommer på grund av de alltför låga riskvikterna inte motsvara en tillräcklig ökning av kapitalkravet för att täcka den verkliga risken och stora risker kan därmed byggas upp i det finansiella systemet. Ett exempel på en sådan problematik är vissa europeiska bankers stora innehav av statsobligationer från länder med relativt låg kreditvärdighet och därmed relativt låga kreditvärderingar.⁵

---

⁵ I schablonmetoden kan exponeringar mot stater få så lite som noll i riskvikt, vilket kan skapa en betydande skillnad mellan den faktiska risken och kapitalkravet. Det bör dock noteras att om bankerna använder en intern modell för statsexponeringarna kan riskvikten aldrig bli noll.

Denna grundläggande incitamentsproblematik existerar även vad avser bruttosoliditetsmålet, se vidare i avsnitt 3. Problematiken kan dock för enskilda tillgångsgrupper bli större med det riskkänsliga kapitalkravet, i och med att kapitalkraven i dessa regelverk för vissa tillgångar kan bli betydligt lägre än med ett bruttosoliditetskrav och problematiken därför ännu mer accentuerad.

2.3 Drivkrafter för och exempel på kapitalkravminimering

Affärsbanker har som mål att nå en hög avkastning relativt storleken på det egna kapitalet. Ett sätt är att öka tillgångarnas avkastning, ett annat att minska det egna kapitalet. Att bankerna har incitament att utnyttja regelverkets möjligheter maximalt för att minska det egna kapitalet är tydligt då vi betraktar den press som aktiemarknaderna utövar på de börsnoterade bankerna. Det resulterar i att bankerna försöker minska sina riskvägda tillgångar och därmed kapitalkravet. Denna grundläggande incitamentsproblematik diskuteras också mer utförligt i avsnitt 3. De senaste åren har ledningarna på flera av storbankerna lanserat så kallade riskviktoptimeringsprojekt, för att på olika sätt minska de riskvägda tillgångarna för att öka utrymmet för utdelningar och därmed tillfredsställa aktiemarknaden.

Genom FI:s tillsyn och dialog med bankerna kan FI konstatera att kapitalkravminimeringen pågår på alla nivåer i bankernas organisationer och genom flera olika kanaler. Genom att bankledningarna sätter tonen skickas budskapet till alla nivåer i organisationen att kapitalkravminimering är prioriterat. FI anser att det i förlängningen finns en risk att det budskapet försvagar den rådande traditionella kreditkultur som anger att en kreditbedömning alltid ska göras med stor försiktighet. De omfattande kontrollstrukturer som finns inom bankerna riskerar att tappa status på bekostnad av de vinstbringande affärsenheterna. En sådan företagskultur kan innebära att riskklassificeringen av enskilda motparter, som är grunden för kapitalkravet för kreditrisk i de interna modellerna, inte alltid görs med tillräcklig vaksamhet. FI har i sin tillsyn sett tendenser till att detta i viss utsträckning sker redan i dag.

Kapitalkravminimeringen innebär också att bankerna förbättrar sin datakvalitet genom att exempelvis se till att alla olika riskreducerande åtgärder såsom säkerheter och garantier är korrekt registrerade i systemen, ingår i kapitalkravsberäkningen och därmed reducerar kapitalkravet. Ett annat sätt att minska kapitalkrav är att utforma kreditavtalen så att de är anpassade till att maximalt utnyttja de möjligheter till kapitalkravsreducering som regelverket ger. Det kan exempelvis gälla kontraktens löptid, rätt till uppsägning, nettning, säkerheter och garantier. Dessa åtgärder är inte dåliga. Tvärtom var en av de bärande tankarna bakom introduktionen av interna modeller att bankerna skulle förmås förbättra sin riskhantering, bland annat genom denna typ av åtgärder. Det är i sig bra att bankerna har en god datakvalitet och en ny utformning av kreditkontrakten leder ofta till en faktisk minskning av förlustrisken. Det kan dock vara problematiskt om FI har gett tillstånd för användning av en intern

modell utifrån vetenskapen att det innebär en viss riskviktsnivå, som överensstämmer med FI:s uppfattning om risken, och det därefter visar sig att de aktuella kreditportföljerna i slutänden får en lägre riskvikt.

Pressen på bankerna att minimera kapitalkravet skulle inte försvinna om det riskvägda kapitalkravet ersattes med ett bruttosoliditetskrav. Den pressen (som härstammar från en grundläggande incitamentsproblematik som beskrivs i avsnitt 3) skulle kvarstå i samma utsträckning som i dag. Det är dock så att i och med att bankerna använder interna modeller, i vilka kapitalkravet påverkas av en mycket stor mängd olika faktorer, finns det större möjligheter för bankerna att själva påverka kapitalkravet i en given portfölj än det finns i det enklare bruttosoliditetskravet.

2.4 Komplexitet

Reglerarnas ambition att riskvikterna ska avspegla tillgångarnas faktiska risk så korrekt som möjligt har, allteftersom riskmätningmetoderna utvecklats, lett till att regelverket för att beräkna de riskvägda tillgångarna blivit alltmer komplext. Regelverkets växande komplexitet är också ett resultat av att de tillgångar som bankerna håller blir alltmer komplexa, vilket kan exemplifieras av både derivatkontrakt och värdepapperiserade tillgångar.

Det är få som har en detaljerad förståelse och kunskap om alla de olika beräkningar som krävs för att räkna fram en storbanks kapitaltäckning. Detta kan innebära risker i sig. För det första kan både bankernas kontrollfunktioners och tillsynsmyndigheternas resurser till alltför stora delar uppslukas av att de måste skaffa sig kompetens kring och efterleva/utöva tillsyn över de komplicerade beräkningsreglerna. För det andra kan fokuseringen på en komplicerad detaljreglering leda till att både bankernas kontrollfunktioner och tillsynsmyndigheterna fastnar i detaljerna och därmed missar de stora och verkligt betydande riskerna.

Andrew Haldane på Bank of England har i ett omtalat tal⁶ lyft fram problematiken kring kapitaltäckningsregelverkets ökade komplexitet. Hans hållning kan sammanfattas i att riskerna på en komplex finansmarknad inte hanteras genom ännu mer komplexa regelverk utan genom att tvärtom hålla motåtgärderna enkla ("you do not fight fire with fire"). I talet framhålls att forskning tyder på att människor hanterar komplexa problem på ett mer ändamålsenligt sätt genom att använda sig av enkla tumregler snarare än komplexa beslutsmodeller.

---

⁶ *The dog and the frisbee*. Tal skrivet av Andrew G Haldane och Vasileios Madouros, Bank of England. Talet framfördes på the Federal Reserve Bank of Kansas City's 36:e economic policy symposium, "The Changing Policy Landscape", Jackson Hole, Wyoming den 31 augusti 2012

3 Bruttosoliditetskravets incitamentsproblematik

3.1 Introduktion och bakgrund

I förra avsnittet konstaterades att det finns svagheter med det riskvägda kapitaltäckningsregelverket som innebär att regelverket kan underskatta bankernas faktiska risknivå och därmed kapitalbehov samt att bruttosoliditetsmålet kan bidra till att begränsa dessa problem. Men inte heller ett bruttosoliditetskrav är problemfritt.

Den bärande tanken bakom ett riskkänsligt kapitalkrav är att det ökar incitamenten för bankerna att ta rätt betalt för risken och undvika de affärer där avkastningen inte motsvarar risknivån. Genom att kapitalkravet speglar den faktiska risknivån kan det riskvilliga kapitalet dessutom allokeras till de delar i ekonomin där det gör mest nytta. Sammantaget kan detta anses öka ekonomins effektivitet och därmed samhällsnyttan, förutom att det gynnar den finansiella stabiliteten.

EU-kommissionen anser att bruttosoliditetsmålet inte ska vara utformat eller kalibrerat så att det utgör det huvudsakliga kapitalkravet, eftersom det skulle uppmuntra till ett bortdragande från verksamhet med låg risk (låga riskvikter) och möjligen kunna leda till felaktig prissättning av lån och andra finansiella produkter.⁷

3.2 Sammanfattande bedömning

FI:s bedömning kan sammanfattas enligt följande.

Om kapitalkravsregelverket inte innebär att en bank som tar högre risker också får ett högre kapitalkrav, kommer bankerna få starka incitament att höja risknivån i sina tillgångar. Detta beror för det första på att det är lagstiftarens krav och inte marknaden som styr hur mycket eget kapital bankerna håller och för det andra på att bankerna inte straffas av marknaden (åtminstone inte fullt ut) om risknivån i tillgångarna ökar. Det är vidare så att det är det kapitalkravsregelverk som på aggregerad nivå binder banken som kommer att styra de affärsbeslut som banken tar. Att incitamentsstrukturen i det lagstadgade kapitalkravet är av stor betydelse för bankernas enskilda affärsbeslut påvisas också av hur bankerna i praktiken har utformat sina system för affärsstyrning.

Detta innebär sammantaget att om regleraren vill undvika att bankerna ska ges incitament att höja risknivån i sina tillgångar så bör regleraren inte införa ett icke riskkänsligt kapitalkrav på en sådan hög nivå att det är detta kapitalkrav, i stället för det riskkänsliga kapitalkravet, som utgör den bindande

---

⁷ Kommissionens delegerade akt C(2014) 7237 av den 10 oktober 2014 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller bruttosoliditetsgraden.

kapitalrestriktionen för bankerna på aggregerad nivå. I avsnitt 3.3 – 3.6 redovisas resonemanget mer utförligt.

3.3 Bankernas grundläggande incitamentsstruktur

Affärsbanker har som mål att ge aktieägarna en god avkastning på sin investering, det vill säga att nå en hög avkastning på eget kapital (eng. *return on equity*, ROE). Avkastningen i kreditaffären kan förenklat sammanfattas i följande ekvation:

$$ROE = \frac{\text{Ränteintäkter} - \text{upplåningskostnad} - \text{kreditförluster} - \text{övriga kostnader}}{\text{Eget kapital}}$$

Från ekvationen kan vi utläsa att hur mycket eget kapital banken håller är en avgörande faktor för om banken når sitt mål.

Ekonomisk teori säger oss dock att upplåningskostnaden för den övriga finansieringen kommer att stiga när det egna kapitalets andel av finansieringen minskar och att bankledningen därför saknar incitament att minska det egna kapitalet. Problemet är att detta resonemang i verkligheten inte håller fullt ut – och det särskilt vad avser just banker. Det har sin grund främst i tre orsaker.⁸

För det första innebär ett fallissemang hos en systemviktig bank att realekonomin som helhet kan skadas på grund av störningar i betalningssystemen och på kreditmarknaden. Kostnaderna för samhället av en banks konkurs blir alltså betydligt större än enbart de som drabbar bankens ägare och övriga finansärer.

För det andra innebär statens uttryckliga⁹ (explicita) och outtalade (implicita) garantier att de insättare och skuldinvestorer som lånar ut till banken accepterar att banken har en lägre andel eget kapital än vad som annars hade varit fallet. De bedömer nämligen att de kommer att kompenseras av staten vid eventuella förluster och kräver därför inte full kompensation i form av högre räntor om banken minskar sitt egna kapital. Statens outtalade garantier kan dock förväntas minska i och med det förestående införandet av det nya resolutionsdirektivet.¹⁰

⁸ Ett fjärde viktigt skäl till varför ekonomisk teori inte är fullt tillämpbar är att skuld och aktiekapital beskattas olika. Detta gäller dock alla företag och inte bara banker.

⁹ Ett exempel på en uttrycklig statsgaranti är insättningsgarantin.

¹⁰ Europaparlamentets och Rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 173/190, 12.6.2014).

Slutligen har bankerna själva ett stort informationsövertag gentemot insättare och skuldinvesterare. Det är helt enkelt väldigt svårt för de sistnämnda att kunna bedöma hur hög bankens risknivå är och därmed hur stort det egna kapitalet skulle behöva vara för att insättares och investerares risk skulle hamna på en för dem acceptabel nivå.

Sammantaget innebär detta att vad samhället anser vara ett tillräckligt stort eget kapital och vad bankerna själva anser vara tillräckligt inte överensstämmer. Om bankerna (och marknaden) själva fick välja skulle de hålla ett eget kapital som är lägre än vad som är det bästa ur hela samhällsekonomin perspektiv. Det är anledningen till att lagstiftaren behöver ställa krav på att bankerna ska hålla en högre andel eget kapital än vad marknaden kräver att bankerna ska hålla. Slutsatsen av detta är att **det är huvudsakligen lagstiftaren och inte marknadskrafterna som styr andelen eget kapital i bankerna.**

Kapitalregelverket i sig kan också påverka marknadens drivkrafter eftersom det innebär att aktieägarna kan förlora kontrollen över banken innan dess att det egna kapitalet har uttraderats. En ökning av det egna kapitalet i bankerna minskar alltså inte nödvändigtvis i motsvarande mån aktieägarnas risknivå och därmed avkastningskravet på eget kapital, om kapitalökningen kommer av att minimikapitalkravet har ökat.

Sammanfattningsvis kan konstateras att eftersom bankerna inte straffas av marknaden genom högre räntekostnader om andelen eget kapital sjunker (åtminstone inte fullt ut) har bankerna incitament att inom lagens ram minimera det egna kapitalet för att nå sitt mål att maximera avkastningen på eget kapital.

Ekonomisk teori anger att ju högre risk en exponering innebär, desto högre avkastning kräver marknaden för att ta på sig denna exponering. Med andra ord, ju högre risk en kredit har, desto mer betalt kan banken ta för att låna ut. Det finns ett direkt samband mellan kreditförluster och ränteintäkter då ränteintäkterna måste täcka *de förväntade* (genomsnittliga) kreditförlusterna för att banken ska kunna göra vinst på utlåningen. Bankerna har därför själva tydliga egna incitament att inte ge ut krediter vars ränteintäkter inte täcker både de förväntade kreditförlusterna och övriga kostnader. Ytterligare en aspekt av risken är dock *de oförväntade* (högre än genomsnittliga) förlusterna. I en fungerande marknad behöver det egna kapitalets storlek anpassas till att vara tillräckligt stort för att i tillräcklig utsträckning kunna täcka de oförväntade förlusterna de år de uppstår eftersom intäkterna dessa år inte räcker till för att täcka kostnaderna. Anledningen till detta är att alla förluster som överstiger ränteintäkterna och det egna kapitalet drabbar de som lånar ut till banken, det vill säga bankens insättare och skuldinvesterare. Är det egna kapitalet för litet och skyddet alltså inte tillräckligt kommer de att kräva kompensation för det i form av högre räntor. Men på grund av orsaker som beskrivits ovan – statens garantier och insättares och investerares informationsunderläge – saknas detta tydliga samband mellan bankens risknivå och bankens upplåningskostnader.

Slutsatsen är att **eftersom bankerna inte fullt ut straffas av marknaden om risknivån i tillgångarna ökar, har banken incitament att öka risknivån för att därigenom öka tillgångarnas avkastning.**

Ett kapitaltäckningsregelverk måste, på grund av den incitamentsproblematik som här beskrivits, kompensera för att bankernas upplåningskostnader inte ökar i motsvarande grad om deras risknivå ökar och deras egna kapital minskar. Sker inte detta har bankerna incitament att både inom lagens ram minimera det egna kapitalet och öka risken i sina tillgångar.

3.4 Betydelsen av vilket krav som binder på totalnivå

Affärsbeslutet för varje ny kredit kommer att avgöras av vilken avkastning på det egna kapitalet som banken kan få för just den krediten, det vill säga *marginalavkastningen*. Den faktor som är avgörande för hur mycket eget kapital banken måste ha på totalen kommer också att vara samma faktor som avgör marginalökningen av det egna kapitalet vid varje nytt affärsbeslut. Den kommer alltså att vara en viktig styrande faktor för marginalavkastningen på det egna kapitalet och därför för affärsbeslutet som helhet. Detta är viktigt att notera för det kommer alltså inte att spela någon roll om kapitalbehovet enligt en faktor A är större för en enskild kredit än enligt faktor B om faktor B är den faktor som styr kapitalkravet på totalen. I detta fall kommer det alltså ändå att vara kapitalkravet enligt faktor B som styr marginalavkastningen. Av detta kan vi dra slutsatsen att **det är den faktor som på aggregerad nivå avgör hur stort eget kapital som bankerna håller som också styr varje enskilt affärsbeslut.**

Detta konstaterande är av betydelse för förståelsen av hur ett krav på bankernas bruttosoliditet samspelar med ett riskkänsligt kapitalkrav. Det riskkänsliga kapitalkravet kommer att ställa ett högre kapitalkrav på en riskfylld kredit än bruttosoliditetskravet. Detta högre kapitalkrav kommer dock inte att ha någon betydelse för banken så länge det är bruttosoliditetskravet som är bindande på total nivå. Endast om banken höjer risknivån i sina totala tillgångar så pass mycket att det riskkänsliga kapitalkravet överstiger bruttosoliditetskravet på totalen, så kommer det riskkänsliga kapitalkravet påverka bankens affärsbeslut.

Ett på aggregerad nivå bindande bruttosoliditetskrav kommer alltså att innebära att det riskkänsliga kapitalkravet helt slås undan, fram till dess att riskerna i de totala tillgångarna har ökat i tillräcklig omfattning. Vad som är ”tillräcklig omfattning” avgörs av på vilken nivå bruttosoliditetskravet sätts i relation till det riskkänsliga kapitalkravet, för den enskilda banken.

3.5 Praktiska implikationer för bankernas affärsstyrning

För att förstå hur den ovan beskrivna incitamentsproblematiken skulle slå igenom på bankernas affärsbeslut är det av intresse att studera hur bankernas riskstyrning ser ut i praktiken. De svenska banker som använder interna riskklassificeringsmetoder vilka omfattar mer än 90 procent av

kreditmarknaden, har utvecklat interna prissättningsstöd och lönsamhetsberäkningssystem som mäter den riskjusterade lönsamheten ner på exponeringsnivå. Bankerna styr i stor utsträckning alltså utifrån vad som på branschspråk benämns riskjusterad avkastning på det lagstadgade kapitalkravet (eng. *risk-adjusted return on regulatory capital*, RARRC). Det finns därför även utifrån hur bankerna rent praktiskt har satt upp sin affärsstyrning, starka skäl att tro att bankerna agerar och kommer att agera för att maximera den riskjusterade avkastningen på det legalt bestämda kravet på eget kapital och att det legala kapitalkravet därför är en viktig faktor i bankernas affärsbeslut.

3.6 Riskvikternas tillförlitlighet

På den senaste tiden har det riktats kritik mot tillförlitligheten i de riskvikter som framräknats med interna modeller. Som framkommer i avsnitt 2 instämmer FI delvis i den kritiken. FI:s bedömning är att det finns problem med riskvikterna enligt de interna modellerna. FI anser att problemen inte är obetydliga men ändå så pass begränsade att riskvikterna trots allt huvudsakligen innebär att kapitaltäckningsregelverket kräver mer kapital för högre risker. Den incitamentsstruktur som det riskvägda kapitaltäckningsregelverket är tänkt att skapa existerar därmed. Den slutsats som FI drar av detta är att de problem som finns med tillförlitligheten hos riskvikterna bäst hanteras inom ramen för det riskvägda kapitaltäckningsregelverket, inte genom att frånga användningen av riskvikter och interna modeller.

Se bilaga 3 för en mer utförlig beskrivning av FI:s syn på riskvikternas tillförlitlighet.

4 Möjliga effekter på bankernas beteende

Som konstaterats ger ett bruttosoliditetskrav bankerna incitament att öka risknivån i sina tillgångar. Det finns ett flertal konkreta åtgärder som de svenska bankerna kan tänkas ta till för att göra just detta. Den fråga som har diskuterats allra mest i detta sammanhang är värdepapperisering av svenska bolån. Andra åtgärder som kan tänkas bli aktuella är att bankerna minskar sina statsexponeringar. De svenska bankernas exponering mot vad som räknas som statsrisk består exempelvis av innehav av statsobligationer, placeringar av överskottslikviditet hos centralbanker och lån till svenska kommuner och landsting. Andra exponeringar för vilka bruttosoliditetskravet innebär ett betydligt högre kapitalkrav än det riskvägda kapitaltäckningskravet är innehav av säkerställda obligationer. Lågriskstillgångar såsom statsobligationer och säkerställda obligationer håller bankerna i sina likviditetsbuffertar. Ett bruttosoliditetskrav som bindande kapitalrestriktion ger alltså bankerna incitament att minska dessa buffertar, så långt likviditetsregelverket tillåter.

I de interna modellerna ges varje enskild exponering en individuell riskvikt. Även inom exponeringsklasser för vilka den genomsnittliga riskvikten innebär ett högre kapitalkrav än bruttosoliditetskravet finns alltså en stor mängd

exponeringar som får ett betydligt lägre kapitalkrav enligt det riskvägda kapitaltäckningsregelverket. Genom bankernas interna riskjusterade lönsamhetsberäkningssystem ges i dag de kundansvariga incitament att öka kreditexponeringen mot kunder med låg risk och minska den mot kunder med hög risk. Införandet av ett bruttosoliditetsmått som den bindande kapitalrestriktionen skulle ge de enskilda bankkontoren och kundansvariga omvända drivkrafter, vilket med tiden kan komma att leda till en försämring av tillgångskvaliteten inom samtliga utlåningssegment.

Detta innebär sammanfattningsvis att i förlängningen kan både bankernas tillgångskvalitet överlag och bankernas grundläggande affärsmodeller påverkas. Detta kan få betydande och svåröverblickbara effekter på både den finansiella stabiliteten och finansmarknadernas effektivitet och funktionssätt i övrigt. För en mer utförlig beskrivning av tänkbara effekter på bankernas beteende, se bilaga 4.

5 Alternativ till införandet av ett bruttosoliditetskrav

I avsnitt 2 beskrivs att bruttosoliditetskravet kan bidra till att begränsa problem som finns i det riskvägda kapitaltäckningsregelverket som gäller risken för mätfel, drivkrafter för kapitalminimering och komplexitet. FI har gjort en genomgång av om det finns alternativ till bruttosoliditetskravet för att begränsa dessa problem.

Kapitaltäckningsregelverket fungerar på klart skilda sätt om banken använder en intern modell för att beräkna riskvikterna jämfört med om den använder en schablonmetod. I Sverige har de banker som använder en intern modell för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk en marknadsandel på kreditmarknaden (den del som består av företag under tillsyn) på över 90 procent. Det riskvägda kapitaltäckningskravet bör för svensk del alltså huvudsakligen utvärderas utifrån hur regelverket fungerar då bankerna använder interna modeller. Det är därför relevant att utvärdera en utökad användning av schablonmetoden som ett alternativ till att införa ett bruttosoliditetskrav. För svenska banker utgör kapitalkravet för kreditrisk uppemot 90 procent av det totala kapitalkravet. FI:s analys av hur bruttosoliditetskravet samspelar med det riskvägda kapitalkravet fokuserar därför på företagens kreditillgångar. Analysen finns att läsa i bilaga 5.

Den slutsats som FI drar av en övergripande utvärdering av de olika alternativen är att de inte utgör fullgoda alternativ till införandet av ett bruttosoliditetsmått som en säkerhetsspärr. Existensen av Basel 1-golvet, som är gällande till och med år 2017 för de banker som använder interna modeller för kreditrisk, bidrar dock till FI:s bedömning att det saknas tillräckliga skäl för att tidigarelägga ett införande av bruttosoliditetskravet för svenska banker.

6 Slutsatser från den akademiska litteraturen

FI har gjort en genomgång av den relativt omfattande akademiska litteratur som berör bruttosoliditet. Den övergripande slutsats som FI tycker sig kunna utläsa från dessa studier är behovet av att balansera både riskvägda och icke riskvägda kapitalmått.

Det finns ett flertal studier av hur väl bruttosoliditetsmått kan förklara risken för bankfallissemang relativt andra mått på bankers kapitalstyrka, framförallt riskvägda kapitalmått. Ett flertal studier¹¹ har empiriskt påvisat att enkla mått på kapitalstyrka historiskt har visat sig förutsäga bankfallissemang lika bra eller bättre än mer komplexa riskvägda kapitalmått. Den huvudsakliga empiri som dessa studier baserar sig på består dock av kapitaltäckningsmått enligt Basel 1. (Definitionen av bruttosoliditetsmättet överensstämmer inte heller med Baselkommitténs och EU:s senaste definition.) Som beskrivs i bilaga 5 har enkla schablonmetoder så som Basel 1 till vissa delar liknande egenskaper som ett bruttosoliditetsmått och är alltså inte alls lika riskkänsliga som dagens kapitaltäckningsmått. Basel 1 hade dessutom en högst bristfällig hantering av strukturerade kreditprodukter som exempelvis värdepapperiserade tillgångar, som var av stor betydelse i den senaste finanskrisen. Det bör vidare betänkas att banker anpassar sin affärsmodell till rådande förutsättningar och det faktum att enkla soliditetsmått fungerat relativt väl i tidigare kriser innebär inte att de kommer att fungera på samma sätt i framtiden, om ett bruttosoliditetskrav införs som en bindande restriktion. Det gör sammantaget att det är vanskligt att ensidigt luta sig mot slutsatserna från dessa studier i ett framåtblickande perspektiv.

Flera studier pekar också på att en begränsning av bankers soliditetsgrad kan förbättra den finansiella stabiliteten i och med att det kan innebära att banker får ett mindre behov av att anpassa sig efter konjunktursvängningar.¹²

Ett antal studier påvisar nackdelar med ett bruttosoliditetsmått och framförallt framhålls att måttet tycks ge banker incitament att öka risken i sina tillgångar, om måttet utgör en bindande kapitalrestriktion.¹³ Denna effekt är mest påtaglig för de banker som i utgångsläget har en affärsmodell som karaktäriseras av låg risk och som därför straffas mest av ett icke riskkänsligt kapitalkrav.¹⁴ FI noterar att svenska banker generellt sett kan sägas tillhöra denna kategori. En studie¹⁵ fann att bruttosoliditeten var ett sämre mått för att förutsäga bankfallissemang än riskvägda kapitalmått i USA. Författarna spekulerar i om

---

¹¹ Aikman et al, 2014; Blundell-Wignall et al, 2013; Brealey et al, 2011; Gigerenzer & Brighton, 2009; Haldane & Madouros, 2012; Haldane, 2013; IMF, 2009; Mayes & Stremmel, 2012.

¹² As noted by D'Hulster, 2011; Heid, 2007; Hoenig, 2013; Kapan & Minoiu, 2013; Wierst & Dujim, 2014.

¹³ D'Hulster, 2011; Gordy, 2003; Hoenig 2013; Kiema & Jokivuolle, 2014; Kim & Santomero, 1988; Lautenschläger, 2013).

¹⁴ D'Hulster, 2011; Kiema & Jokivuolle, 2014; Lautenschläger, 2013.

¹⁵ Haldane and Madouros, 2012

det kan bero på att USA har haft ett bindande soliditetskrav på plats sedan 1981. Vissa äldre studier tillbakavisar dock detta.¹⁶ Ett par studier konstaterar att riskvägda kapitaltäckningsmått kan vara att föredra på grund av den bättre incitamentsstruktur dessa medför.¹⁷ Det finns dessutom studier¹⁸ som påvisar att länder som har infört incitament för den privata sektorn att ha en god riskövervakning klarade krisen bättre än andra.

Att särskilt notera är att ett flertal författare framhåller att ett brutto-soliditetskrav bör kunna fungera väl som ett komplement till riskvägda kapitalkrav.¹⁹ De flesta föreslår att bruttosoliditetskravet ska kalibreras så att nivån ligger precis under det riskvägda kapitalkravet, för att motverka att bruttosoliditetskravet blir den bindande kapitalrestriktionen och därmed medför incitament för bankerna att öka sina risker.²⁰

7 Lämplig utformning av ett bruttosoliditetskrav

7.1 Introduktion

I promemorians tidigare avsnitt har konstaterats att bruttosoliditetsmåttets förenklade utformning gör det olämpligt att fungera som huvudsaklig kapitalrestriktion för bankerna. Det har dock också kunnat konstateras att bruttosoliditetsmåttet är lämpligt för att begränsa flera av de nackdelar som det riskvägda kapitaltäckningsmåttet har inbyggt. Det leder till slutsatsen att ett krav på bruttosoliditet bör tjäna som en säkerhetsspärr för det riskvägda kapitaltäckningsmåttet. Frågan är då hur bruttosoliditetskravet bäst utformas för att vara en så ändamålsenlig säkerhetsspärr som möjligt. De områden som berörs av denna fråga är kravets kalibrering (kravnivå), vilken typ av kapital som kravet ska gälla, om måttet ska vara i form av ett minimikrav eller ett buffertkrav och vilka företag som måttet bör omfatta.

Den svenska utformningen bör diskuteras utifrån att det väntas en reglering från EU, som enligt plan ska träda i kraft 2018. Eftersom det planerade ikraftträdandet inom EU ligger ett antal år framåt i tiden behöver FI ta ställning till om det finns skäl för Sverige att införa ett bindande mått innan det europeiska regelverket finns på plats, eller om det är mest lämpligt att avvakta utformningen av det europeiska regelverket. När EU:s regelverk är på plats vet vi också om det kommer att innehålla några möjligheter till nationella val och vilka dessa i så fall är.

---

¹⁶ Furlong, 1988, Sheldon 1996

¹⁷ Gennotte & Pyle, 1991; Morris & Shin 2008

¹⁸ Cihak et al, 2012

¹⁹ Aikman et al, 2014; D'Hulster, 2011; Estrella et al, 2010; Kahane, 1977; Kiema & Jokivuolle, 2014; Lautenschläger, 2013; Wierts & Dujim, 2014;

²⁰ Detta resonemang ligger även till grund för förslaget om bruttosoliditetskrav i Storbritannien från Financial Policy Committee. Se sida 16 i *The Financial Policy Committee's review of the leverage ratio*, Bank of England, oktober 2014.

<http://www.bankofengland.co.uk/financialstability/Pages/fpc/fscp.aspx>

Svenska myndigheter bör dock inte ta utfallet av den kommande europeiska regleringen för givet. Slutsatserna från analysen i denna promemoria kommer därför kunna utgöra basen för FI:s bidrag till den svenska regeringens förhandlingslinje i de kommande rådsförhandlingarna på området.

7.2 Typ av kapital

Det riskvägda kapitaltäckningsmättet ställer krav på att bankerna ska hålla en viss andel kärnprimärkapital i förhållande till riskvägda tillgångar. I det svenska genomförandet ska storbankerna hålla 12 procent kärnprimärkapital (4,5 procent i minimikapitalkrav, 2,5 procent i kapitalkonserveringsbuffert och 5 procent i systemrisktillägg, varav 3 procent i systemriskbuffert och 2 procent i pelare 2 baskrav). Därutöver tillkommer den kontracykliska kapitalbufferten som varierar över tid. Dessutom finns det ett minimikapitalkrav på 3,5 procent, som får fyllas med kapital av sämre kvalitet; 1,5 procent av detta får fyllas med övrigt primärkapital och 2 procent med supplementärkapital. Kapitalkravet på totalt 15,5 procent av riskvägda tillgångar, exklusive kontracyklisk kapitalbuffert, består alltså till 77 procent²¹ av kärnprimärkapital. För de icke systemviktiga bankerna är motsvarande siffra 67 procent²².

Om bruttosoliditetsmättet ska kunna utgöra en effektiv säkerhetsspärr för det riskvägda kapitaltäckningskravet behöver det utgöra ett krav på samma typ av kapital som kapitaltäckningskravet, det vill säga i huvudsak kärnprimärkapital. Detta talar starkt för att det är lämpligt att utforma kravet huvudsakligen i termer av kärnprimärkapital i stället för, som i Baselkommitténs och EU:s nuvarande utformning, enbart i termer av primärkapital.

7.3 Kalibrering av kravnivån

För att bruttosoliditetsmättet ska tjäna just som en säkerhetsspärr och inte som det huvudsakligt styrande kapitalkravet – i enlighet med FI:s bedömning – behöver kravet sättas på en sådan nivå att det inte utgör den huvudsakliga kapitalrestriktionen för majoriteten av företagen.

FI har gjort en genomgång av de svenska företagens nuvarande bruttosoliditet och vilket kapitalkrav detta innebär i dagsläget i jämförelse med det riskvägda kapitaltäckningskravet. Av genomgången framgår att den nivå som i dag huvudsakligen diskuterats av Baselkommittén och EU, det vill säga 3 procent, under nuvarande förutsättningar är väl lämpad för att utgöra en säkerhetsspärr (se bilaga 6). Det är en nivå som innebär att bruttosoliditetskravet inte utgör den huvudsakliga kapitalrestriktionen för den stora majoriteten av de berörda företagen. Det gäller även om kravet sätts i termer av kärnprimärkapital i stället för primärkapital.

---

²¹ $12/15,5 = 77,42$ procent

²² $7/10,5 = 66,67$ procent

Att notera är att om förutsättningarna skulle ändras vad avser exempelvis bankernas tillgångar eller beräkningen av de riskvägda tillgångarna, kan samma analys i framtiden leda till en annan slutsats vad avser den lämpliga nivån på ett bruttosoliditetskrav.

7.4 Minimikrav eller buffertkrav

Det riskvägda kapitaltäckningsregelverket innehåller två olika typer av kapitalkrav, minimikapitalkrav som alltid ska vara uppfyllda och buffertkrav som bankerna får bryta mot under en begränsad period i tider av finansiell påfrestning och under vissa strikta villkor.

Baselkommitténs liggande förslag på ett krav på bruttosoliditet innehåller inga buffertkrav utan måttet är i sig ett minimikapitalkrav.²³ Storbritanniens Financial Policy Committee har publicerat en ansats²⁴ som innebär att en buffertstruktur som efterliknar den inom kapitaltäckningsområdet (med en kontracyklisk kapitalbuffert och en buffert för systemrisk/systemviktighet) ska tillkomma ovanpå minimikravet för bruttosoliditeten.

Vad gäller frågan om vilket mått som blir styrande för bankernas kapitalplanering och affärsbeslut är det av underordnad betydelse om kravet är i form av ett minimikapitalkrav eller ett buffertkrav. Det är det totala kapitalkravet, som banken under alla normala ekonomiska förhållanden måste efterleva, som är avgörande. Givet att bruttosoliditetskravet ska tjäna som en säkerhetsspärr för det riskvägda kapitaltäckningskravet och kalibreras därefter behöver alltså det totala kravet, buffertkrav eller ej, sättas på en lämplig nivå. Denna nivå är som konstaterats ovan på 3 procent kärnprimärkapital, under nuvarande förutsättningar.

Givet att bruttosoliditetskravet sätts till 3 procent är det inte motiverat att dela upp kravet i ett minimikrav och buffertkrav. För det första är FI:s nuvarande bedömning att det är osannolikt att EU:s kommande regelverk kommer att tillåta att minimikravet sätts lägre än 3 procent. För det andra introducerar en uppdelning i minimikrav och buffertkrav en ytterligare komplexitet, särskilt i kombination med buffertkrav i det riskvägda kapitaltäckningsregelverket. En av bruttosoliditetsmåttets stora fördelar – enkelheten – skulle därmed undergrävas.

Även om det inte förefaller lämpligt att dela upp bruttosoliditetskravet i ett minimikapitalkrav och ett uttryckligt och standardiserat buffertkrav är det så att en bank enligt de grundläggande reglerna om riskhantering och

---

²³ Baselkommittén definierar dock inte för vare sig det riskvägda kapitaltäckningskravet eller för bruttosoliditetskravet exakt vilka rättsliga konsekvenser som ska inträda om kravet bryts. Underförstått är dock att ett efterlevande av dessa krav är en förutsättning för att få bedriva verksamhet. Så är minimikapitalkravet också genomfört i europeisk och svensk lagstiftning.

²⁴ *The Financial Policy Committee's review of the leverage ratio*, Bank of England, oktober 2014. <http://www.bankofengland.co.uk/financialstability/Pages/fpc/fscp.aspx>

kapitalplanering²⁵ måste hålla ett avstånd till minimikapitalkravet för att fortlöpande upprätthålla ett kapital som är tillräckligt. Det innebär att precis som att banken måste beräkna och upprätthålla en kapitalplaneringsbuffert utöver det riskvägda kapitaltäckningskravet och minimikapitalkravet enligt Basel 1-golvet, så måste banken beräkna och upprätthålla en kapitalplaneringsbuffert utöver ett minimikrav på bruttosoliditet. På samma sätt som vad gäller kapitalplaneringsbufferterna för de två förstnämnda syftena så skulle kapitalplaneringsbufferten i förhållande till bruttosoliditetskravet räknas fram och upprätthållas som en del av bankernas interna kapitalutvärdering och Finansinspektionens samlade kapitalbedömning i pelare 2.²⁶ Det innebär att storleken på bufferten kommer att variera mellan bankerna beroende på deras individuella riskprofil.

7.5 Omfattning

7.5.1 Introduktion

Baselkommitténs överenskommelser omfattar endast internationellt aktiva banker. Det finns ingen exakt definition av vad som avses med internationellt aktiva. Klart är dock att merparten av alla av kapitaltäckningsregelverket berörda företag i Sverige och inom EU inte tillhör denna kategori. Det står alltså Sverige och EU fritt att utesluta vissa typer av företag från bruttosoliditetskravet utan att för den skull bryta mot Baselöverenskommelsen. Något som inte heller är tydligt uttalat i Baselöverenskommelsen är om bruttosoliditetskravet ska gälla även på solonivå för alla företag som ingår i en bankgrupp, eller om det är tillräckligt att applicera kravet på gruppnivå.

7.5.2 Solonivå eller gruppnivå

FI anser att det är tillräckligt att applicera kravet på högsta konsoliderade nivå för respektive bankgrupp i respektive medlemsstat. Det skulle exempelvis innebära att de svenska storbankerna endast skulle behöva uppfylla kravet på gruppnivå. Men dessutom kan då varje land där bankgrupperna har dotterbolag applicera kravet på dessa bolag antingen på solonivå eller på undergruppsnivå. Detta kommer i slutändan, precis som övriga frågor, styras av EU-regleringen och vilken nationell flexibilitet denna innehåller.

Skälen till varför FI anser det vara mest lämpligt att applicera kravet på den högsta konsoliderade nivån är att regelverket annars skapar incitament att boka om tillgångarna mellan bolagen på så sätt att bruttosoliditetskravet inte innebär en faktisk restriktion. Bankerna skulle därmed drivas till att organisera sin verksamhet och fördela sina tillgångsinnehav på ett sätt som ur andra organisatoriska aspekter inte är optimalt.

---

²⁵ Se 6 kap. 2 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 8 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

²⁶ Jämför avsnitt 2.5 i *Nya kapitalkrav för svenska banker*, publicerad på fi.se den 10 september 2014.

FI anser dessutom att det är av överordnad betydelse att bankgrupperna är välkapitaliserade just på gruppnivå, så att kapitalet finns tillgängligt för alla dotterbolag om behov skulle uppstå. Detta speglas också av det faktum att de systemriskbuffertar som krävs av storbankerna i det riskvägda kapitaltäckningsregelverket enbart appliceras på gruppnivå. Att applicera bruttosoliditetskravet på gruppnivå enbart skulle alltså vara konsistent med appliceringen av kapitalkraven för systemrisk.

7.5.3 Typ av företag

De 10 största

Givet att ett bruttosoliditetskrav blir aktuellt är det uppenbart att ett sådant krav ska omfatta de systemviktiga bankerna. FI har redan fastslagit att de fyra storbankerna anses som systemviktiga. Om några andra företag också ska räknas till denna kategori kommer att beslutas under år 2015.²⁷ Frågan är om även icke systemviktiga företag bör omfattas av bruttosoliditetskravet.

I FI:s banktillsyn ges de 10 största företagsgrupperna prioritet när det gäller hur mycket resurser som avsätts för den löpande tillsynen. Det har sin grund i att företagen i kraft av sin storlek potentiellt har en stor betydelse för den finansiella stabiliteten, även om samtliga enskilt inte nödvändigtvis betraktas som systemviktiga. Mot denna bakgrund anser FI att ett bruttosoliditetskrav i princip ska gälla samtliga av de 10 största företagen. En fördjupad analys behöver dock göras av hur ett krav slår på företag som är specialiserade på utlåning till stater, kommuner och landsting, vilket i Sverige gäller Kommuninvest, se också bilaga 6.

Det är dessutom så att större företag tenderar att använda interna modeller i större utsträckning än små företag. I Sverige använder 8 av de 10 största företagsgrupperna interna modeller för att beräkna kapitalkravet. Eftersom problemen med riskvägda kapitalkrav är mer accentuerade vid användningen av interna modeller, se avsnitt 2, är detta ytterligare en faktor som pekar mot att de 10 största företagen bör omfattas av ett krav på bruttosoliditet.

FI har valt att låta kravet på företagen att upprätthålla en viss likviditetstäckningsgrad omfatta endast de företag och företagsgrupper som har en balansomslutning som överstiger 100 miljarder kronor, vilket inte innefattar samtliga de 10 största.²⁸ Grunden för det valet är bedömningen att ett likviditetskrav ska omfatta företag som både är betydelsefulla för svensk ekonomi och använder sig av marknadsfinansiering i relativt hög utsträckning. Eftersom bruttosoliditeten inte direkt berör vilka finansieringskällor som

---

²⁷ Se promemorian *Kapitalkrav för svenska banker*, FI Dnr 14-6528, publicerad den 10 september 2014 på fi.se, sida 37-49

²⁸ FFFS 2012:6

företagen använder så anser FI inte att distinktion rörande finansieringskällor är relevant att göra i detta sammanhang.

Småbolagen

För den stora majoriteten av de företag som använder schablonmetoden skulle ett bruttosoliditetskrav ha en begränsad effekt. Den nytta som ändå kvarstår består framförallt av det informationsvärde som bruttosoliditetsmättet kan innebära för utomståendes förståelse för företagens kapitalstyrka på grund av mättets relativt enkla uppbyggnad.

I en genomgång av bruttosoliditeten hos samtliga småbolag (det vill säga alla berörda företag förutom de 10 största företagsgrupperna) av vilka nästan alla använder schablonmetoden vid bestämmandet av riskvikter, framkommer att inget av företagen har en bruttosoliditet under 5 procent. Därtill är det endast ett företag som har en bruttosoliditet under 6 procent. Se dataunderlag i bilaga 6. Ett krav på bruttosoliditet på 5 procent eller lägre skulle således i praktiken inte påverka dessa företag. Ett krav skulle inte heller utgöra något ytterligare betungande administrativt arbete för företagen då de redan idag rapporterar bruttosoliditeten och från och med nästa år måste offentliggöra den (se avsnitt 1.3).

FI:s bedömning, som framkommer i avsnitt 4, är vidare att för företag som i betydande utsträckning använder sig av finansiella säkerheter eller har betydande exponeringar mot stater kan bruttosoliditetskravet fylla en funktion som en schablonmetod inte gör. I och med att bruttosoliditeten ändå ska rapporteras och offentliggöras av företagen anser FI därför att ett krav på bruttosoliditeten bör omfatta samtliga berörda företag. Även om inget av småbolagen i dag ligger under en nivå på 5 procent är det, med beaktande av att ett krav inte föranleder någon ytterligare administrativ börda, rimligt att det finns en säkerhetsspärr för lägsta möjliga bruttosoliditet även för dessa företag. På så sätt tillses att småbolag inte heller framöver kommer att kunna bedriva verksamhet med alltför hög skuldsättning.

Sammantaget drar FI alltså slutsatsen att alla typer av företag som i dag omfattas av bestämmelserna om bruttosoliditetsgrad i tillsynsförordningen även bör omfattas av ett framtida bruttosoliditetskrav. Här bör noteras att enligt artikel 6.5 i tillsynsförordningen ska samtliga institut, förutom värdepappersföretag som avses i artiklarna 95.1 och 96.1, omfattas av bestämmelserna om bruttosoliditetsgrad i förordningen. Även vissa grupper av värdepappersföretag får, enligt artikel 16 i samma förordning, välja att inte tillämpa reglerna om bruttosoliditetsgrad på gruppnivå. Enligt denna artikel får ett modervärdepappersföretag bortse från att uppfylla reglerna om bruttosoliditetsgrad i förordningen i det fall samtliga företag inom gruppen, inklusive modervärdepappersföretaget, är undantagna enligt artikel 6.5.

7.6 Ikraftträdande

Som framkommer i avsnitt 1.3 ska EU-kommissionen senast den 31 december 2016 överlämna en rapport om bruttosoliditetsgraden till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag. EU:s tidplan förefaller i detta avseende vara anpassad till intentionen i Basel 3-överenskommelsen att bruttosoliditetsmålet ska införas som ett bindande mått under 2018. FI förväntar sig därför att en EU-reglering om ett bruttosoliditetskrav kommer att träda i kraft till år 2018 eller kort därefter.

I avsnitt 1.3 konstateras att FI har bemyndigande att utförda föreskrifter om ett krav på bankernas bruttosoliditet. När EU:s reglering väl trätt i kraft kommer dock eventuella svenska föreskrifter på området att behöva upphävas. Givet en förhållandevis snabb regleringsprocess skulle en svensk reglering kunna träda i kraft i början av år 2016, alltså endast två år innan EU-regleringens förmodade ikraftträdande. Mot den bakgrunden anser FI att ett tidigarelagt införande av bruttosoliditetskravet i Sverige endast ska genomföras om det finns starka skäl.

Med beaktande av att FI i dagsläget förespråkar en kravnivå på 3 procent och att alla berörda företag (utom Kommuninvest med dess speciella omständigheter) redan i dag uppfyller ett bruttosoliditetskrav på 3 procent anser FI att det inte föreligger tillräckliga skäl att införa ett bruttosoliditetskrav i Sverige innan kravet införs genom en EU-reglering.

Bilaga 1 – Beskrivning av bruttosoliditetsmättet

Övergripande beskrivning

Som namnet antyder är bruttosoliditeten en form av soliditetsmått. Soliditeten anger hur stor andel av en banks tillgångar som har finansierats med eget kapital.

$$\text{Soliditet} = \frac{\text{Eget kapital}}{\text{Totala tillgångar}}$$

Bruttosoliditetsmättet skiljer sig dock från det vanliga soliditetsmättet i två viktiga hänseenden, det första rör täljaren och det andra rör nämnaren.

Avseende täljaren gäller att eftersom kravet på en banks bruttosoliditet (på samma sätt som kapitaltäckningskravet) syftar till att det ska finnas en kapitalbuffert för dåliga tider är det viktigt att enbart de värden som kan realiseras vid en avveckling av banken ska få räknas med. Därför görs vissa avdrag från det egna kapitalet (och på motsvarande sätt från de totala tillgångarna). Exempelvis får inte immateriella tillgångar, varav goodwill för många banker är en betydande post, och uppskjutna skattefordringar medräknas. Dessutom finns krav på att bankerna ska tillämpa särskild försiktighet i värderingen av sina tillgångar. Det egna kapital som kvarstår efter dessa justeringar benämns kärnprimärkapital. Det är för övrigt samma definition av kärnprimärkapital som tillämpas i bruttosoliditetsmättet som det sedvanliga riskvägda kapitaltäckningsmättet. Det är vidare så att bankerna, enligt Baselkommitténs definition av bruttosoliditet får medräkna de så kallade hybridkapitalinstrument, som enligt kapitaltäckningsregelverkets definitioner får räknas som övrigt primärkapital, i mättet på företagets bruttosoliditet.

Vad avser nämnaren gäller att eftersom syftet med redovisningsregelverket inte till alla delar sammanfaller med syftet med ett bruttosoliditetsmått så tas tillgångarna i vissa fall upp till andra belopp än i redovisningen. Dessa belopp benämns exponeringsbelopp. Även åtaganden som redovisningsmässigt inte tas upp på balansräkningen ingår i det totala exponeringsbeloppet. Detta resulterar sammantaget i ett vidareutvecklat soliditetsmått som förenklat kan uttryckas enligt nedan.

$$\text{Bruttosoliditet} = \frac{\text{Eget kapital} - \text{avdrag} + \text{hybridkapital}}{\text{Totala tillgångar} - \text{avdrag} + \text{åtaganden}}$$

Med användning av regelverkets terminologi anges mättet på följande sätt.

$$\text{Bruttosoliditet} = \frac{\text{Primärkapital}}{\text{Totalt exponeringsbelopp}}$$

Beräkningen av exponeringsbeloppet

En av bruttosoliditetsmåttets stora fördelar, och som ofta framhävs i diskussionerna om behovet av ett bruttosoliditetskrav, är dess enkelhet. När måttet ska användas för att mäta kapitalstyrkan hos större affärsbanker är det ändå oundvikligen så att bankernas balansräkningar innehåller en mängd tillgångar som i sig är komplicerade och därför blir det också oundvikligen komplicerat att fastställa ett exponeringsbelopp för vissa tillgångar. För att kunna beräkna bruttosoliditeten finns det därför detaljerade regler som anger hur exponeringsbeloppet fastställs.²⁹

Det totala exponeringsbeloppet beräknas som summan av exponeringsbeloppen för samtliga exponeringar – det vill säga både tillgångar och poster utanför balansräkningen – som inte har dragits av från primärkapitalet. Så långt är det enkelt. Komplikationen består i hur exponeringsbeloppen för vissa av exponeringarna bestäms. Grundregeln innebär att samtliga exponeringar ska tas upp till sitt fulla nominella värde efter specifika reserveringar, avskrivningar och liknande. Detta gäller både redan utbetalda krediter och olika former av löften om framtida utbetalningar. Från denna grundregel görs dock vissa betydelsefulla undantag. Bland annat beräknas exponeringsbelopp för derivatkontrakt som summan av derivatkontraktets positiva marknadsvärde och en möjlig framtida kreditexponering. Den möjliga framtida kreditexponeringen beräknas genom att kontraktets underliggande värde multipliceras med en procentsats som varierar mellan 0 och 15 procent beroende på typ av kontrakt och återstående löptid. Positiva och negativa marknadsvärden samt motsatta positioner får nettas mot varandra enligt vissa strikta kriterier. Exponeringsbeloppet för derivatkontrakt får också reduceras för erhållna marginalsäkerheter, men endast om dessa består av kontanta medel. Exponeringsbeloppet för outnyttjade kreditmöjligheter bestäms genom att det nominella värdet multipliceras med mellan 10 och 50 procent, beroende på bland annat löptid.

Skillnad mot kapitaltäckningskravet

Beräkningen av exponeringsbeloppet, som utgör nämnaren i bruttosoliditetsmåttet, är till stora delar densamma som beräkningen av exponeringsbeloppet i kapitaltäckningsregelverket. (De skillnader som finns berör i huvudsak kapitalmarknadsrelaterade transaktioner och derivatkontrakt i vilka finansiella säkerheter är vanligt förekommande.) Den första stora skillnaden mellan kapitaltäckningskravet och bruttosoliditetskravet är att i kapitaltäckningen multipliceras varje exponering med en riskvikt, vilket ger exponeringens riskvägda exponeringsbelopp. Det totala riskvägda exponeringsbeloppet är summan av alla enskilda exponeringars riskvägda exponeringsbelopp. Exponeringens riskvikt ska spegla den oförväntade förlust som exponeringen

---

²⁹ Kommissionens delegerade akt C(2014) 7237 av den 10 oktober 2014 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller bruttosoliditetsgraden.

förutspås orsaka i en mycket svår finansiell påfrestning. Riskvikten kan variera mellan 0 och 1250 procent (det senare kan närmast liknas vid ett fullt avdrag från kapitalbasen), men den är oftast lägre än 100 procent. I bruttosoliditetskravet sker ingen riskviktning.

$$\text{Bruttosoliditet} = \frac{\text{Primärkapital}}{\text{Totalt exponeringsbelopp}}$$

$$\text{Primärkapitalkrav} = \frac{\text{Primärkapital}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}}$$

Den andra avgörande skillnaden är att kapitaltäckningsregelverket ställer krav på att den största delen av kapitalkravet ska täckas med kärnprimärkapital. Endast en mindre del av kravet får täckas med övrigt primärkapital (och ytterligare en del med supplementärkapital). Bruttosoliditetskravet får täckas i sin helhet med övrigt primärkapital enligt Baselkommitténs och tillsynsförordningens definition.

Bilaga 2 – Rättsliga förutsättningar

EU-reglering

Basel 3-överenskommelsen har genomförts i EU genom både direktiv och förordning. Kapitältäckningsdirektivet³⁰ och tillsynsförordningen antogs av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd den 26 juni 2013 och gäller från och med den 1 januari 2014. I dessa rättsakter finns i dag inget bruttosoliditetskrav.

I tillsynsförordningens artikel 511 anges att EU-kommissionen senast den 31 december 2016 ska överlämna en rapport om bruttosoliditetsgraden till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska vara baserad på en detaljerad analys som ska genomföras av Europeiska bankmyndigheten (Eba). Vid behov ska rapporten åtföljas av ett lagstiftningsförslag. Att här särskilt notera är att ett krav på bruttosoliditetsgrad inte kan införas av Kommissionen genom en så kallad delegerad akt, till skillnad från exempelvis kravet på likviditetstäckningsgrad. Ett eventuellt införande av ett krav på en bruttosoliditetsgrad förutsätter därför att lagstiftningsförslaget behandlas enligt EU:s fullständiga regleringsprocess med de sedvanliga förhandlingar inom och mellan rådet och Europaparlamentet som den processen innebär.

Tillsynsförordningen innehåller dock redan i dag krav på rapportering och offentliggörande av bruttosoliditeten. Enligt artikel 451 tillsynsförordningen ska bankerna offentliggöra information om sin bruttosoliditet. Kravet på offentliggörande gäller från den 1 januari 2015, se artikel 521.2 led a tillsynsförordningen. Alla betydande företag³¹ och företagsgrupper ska offentliggöra bruttosoliditeten kvartalsvis medan kravet gäller årsvis för övriga företag och företagsgrupper, se artikel 13 tillsynsförordningen, artikel 106.1 i kapitältäckningsdirektivet samt 8 kap. 7 § Finansinspektionens föreskrifter (2004:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar. En mall för offentliggörandet har utarbetats av Eba i form av en teknisk standard.

Enligt artikel 430 tillsynsförordningen ska bankerna rapportera in all nödvändig information till de behöriga myndigheterna om sin bruttosoliditet. Den första inrapporteringen gjordes per kvartal 1, 2014 och rapporteringen sker kvartalsvis. Rapporteringsmallen för bruttosoliditeten ingår i de så kallade Corep-mallarna³² som har tagits fram av Eba och antagits av EU-

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2009/49/EG.

³¹ En exakt definition av betydande företag saknas, men i beslutpromemorian för Finansinspektionens föreskrifter (2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar redogör FI närmare för vilka överväganden myndigheten kommer att göra i bedömningen av om ett företag är betydande.

³² Corep, Common Reporting är samlingsnamnet för de EU-gemensamma rapporteringsmallar som från och med första kvartalet 2014 används av alla berörda företag inom EU vad avser rapporteringen till behöriga myndigheter av kapitältäckning, bruttosoliditet, stora exponeringar och likviditet.

kommissionen i form av en genomförandeförordning om tekniska standarder för genomförandet av instituts tillsynsrapportering.³³ I genomförandeförordningen anges att rapporteringen ska ske kvartalsvis men inkludera värdena den sista dagen varje månad i respektive kvartal. Rapporteringskravet omfattar samtliga företag och företagsgrupper som omfattas av kapitaltäckningsregelverket.

Artikel 429 tillsynsförordningen anger hur beräkningen av bruttosoliditetsgraden ska ske. Denna artikel baseras på Baselkommitténs ursprungliga definition (från 2010) av bruttosoliditeten. Artikel 456 led j ger dock kommissionen befogenhet att genom en delegerad akt förändra definitionen av både kapitalmättet (täljaren) och exponeringsmättet (nämnaren) i bruttosoliditetsgraden innan denna måste offentliggöras av företagen. Den 10 oktober 2014 publicerade kommissionen en delegerad akt³⁴ som innehåller en ny lydelse av artikel 429, med en definition som har anpassats till Baselkommitténs definition av bruttosoliditet från januari 2014. Den delegerade akten träder i kraft samma dag som den har införts i EU:s officiella tidning. Något exakt datum för när detta kommer att ske har inte fastställts men FI:s förväntan är att det sker inom några få månader.

Rätt till nationellt självbestämmande

Det europeiska kapitaltäckningsregelverket är ett så kallat fullt harmoniserat regelverk som innebär att medlemsstaterna inte bara måste efterleva de regler som regelverket omfattar utan också är förbjudna att införa strängare regelverk nationellt. Saknas ett regelverk däremot, har medlemsstaterna rätt att införa nationella regler på området.

Det ovan beskrivna gäller exempelvis kravet på att hålla en likviditetsbuffert. I tillsynsförordningen finns endast ett allmänt hållet krav på en likviditetsbuffert och krav på rapportering och offentliggörande. Något kvantitativt krav finns dock inte. Därför har Sverige möjlighet att behålla sina föreskrifter om likviditetstäckningsgrad även nu när tillsynsförordningen trätt i kraft.

Samma ordning gäller bruttosoliditetsgraden. Det framgår uttryckligen i skäl 18 i tillsynsförordningen att fram till dess att likviditetskraven har harmoniserats under 2015 och bruttosoliditeten har harmoniserats under 2018 bör medlemsstaterna kunna tillämpa dessa åtgärder så som de finner lämpligt, vilket inbegriper åtgärder som reducerar makrotillsynsrisker eller systemrisker i en viss medlemsstat.

---

³³ Rapporteringssmallen finns i genomförandeförordningen på sida 451 – 461, se <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:191:FULL&from=EN>.

³⁴ Kommissionens delegerade akt C(2014) 7237 av den 10 oktober 2014 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller bruttosoliditetsgraden.

FI:s bemyndiganden

Det framgår av förarbetena till tillsynslagen att de nya kraven på bankerna att beakta risken med en alltför låg bruttosoliditet i sin riskhantering och kraven på bankernas likviditetsriskprofiler, enligt artikel 86 och 87 CRD, bör genomföras genom föreskrifter inom ramen för befintliga bemyndiganden till 6 kap. 2 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) och 8 kap. 4 § lagen (2007:529) om värdepappersmarknaden (LVM).³⁵

Av 6 kap. 2 § LBF och 8 kap. 4 § LVM följer att bankerna ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Företagen ska även se till att ha en tillfredsställande intern kontroll. Därtill ska företagen särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att dess förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta ska företagen ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som de är eller kan komma att bli exponerade för. Metoderna ska utvärderas för att säkerställa att de är heltäckande. Genom bemyndigandena i 5 kap. 2 § 5 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse samt 6 kap. 1 § 9 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden, får FI meddela föreskrifter om vilka åtgärder som ett kreditinstitut respektive ett värdepappersbolag ska vidta för att uppfylla kraven på soliditet och likviditet, riskhantering, genomlysning, sundhet samt riktlinjer och instruktioner. Kraven ska tillämpas i proportion till arten och omfattningen av företagets verksamheter och komplexitetsgrad (6 kap. 4 a § LBF och 8 kap. 6 § LVM), se prop. 2013/14:228 s. 179-180.

FI borde följaktligen inom ramen för befintliga bemyndiganden kunna meddela föreskrifter med ett bruttosoliditetskrav då en alltför låg bruttosoliditet är en risk som företagen själva är skyldiga att hantera.

FI ges vidare enligt 16 § 13 förordningen (2014:993) om särskild tillsyn och kapitalbuffertar bemyndigande att meddela föreskrifter som kompletterar tillsynsförordningens bestämmelser gällande bruttosoliditet. Enligt författningskommentaren till lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag (tillsynslagen) omfattar detta bemyndigande möjligheten för FI att meddela föreskrifter om villkoren för undantaget i artiklarna 6.5 och 16 gällande undantag för vissa värdepappersbolag att rapportera och offentliggöra bruttosoliditeten samt för tillstånd enligt artikel 499.3 om undantag för beräkning av månatliga värden.

---

³⁵ S. 179-180 i prop. 2013/14:228 om förstärkta kapitaltäckningsregler.

Bilaga 3 – Tillförlitligheten hos de riskvägda kapitalmåten

Introduktion och sammanfattande bedömning

FI anser att ett riskvägt kapitaltäckningskrav är att föredra framför ett icke riskvägt om man önskar undvika att ge bankerna incitament att öka risknivån i sina tillgångar, vilket framgår av huvudpromemorian. Detta bygger dock på antagandet att det riskvägda kapitaltäckningsregelverket innehåller relevant information om tillgångarnas risk. På den senaste tiden har det riktats kritik mot tillförlitligheten i de riskvikter som framräknats med interna modeller. Som framkommer av avsnitt 2 instämmer FI delvis i den kritiken. Men frågan är om problemen är så pass allvarliga att det riskvägda kapitaltäckningsregelverket inte kan anses uppfylla sitt syfte i tillräcklig mån.

FI:s sammanfattande bedömning är att det finns problem med riskvikterna enligt de interna modellerna. FI anser att problemen inte är obetydliga men ändå så pass begränsade att riskvikterna trots allt huvudsakligen innebär att kapitaltäckningsregelverket kräver mer kapital för högre risker. Den incitamentsstruktur som det riskvägda kapitaltäckningsregelverket är tänkt att skapa existerar därmed. Den slutsats som FI drar av detta är att de problem som finns med tillförlitligheten hos riskvikterna bäst hanteras inom ramen för det riskvägda kapitaltäckningsregelverket, inte genom att helt frångå användningen av riskvikter och interna modeller.

Rangordning av risk

Det är bankernas interna riskklassificering som ligger till grund för riskvikterna i de interna modellerna.

När Baselkommittén granskade hur ett stort antal internationellt aktiva banker riskklassificerade samma motparter (stora motparter med syndikerade lån, som alltså har exponeringar hos ett flertal banker) kunde de konstatera att bankerna generellt sett var överens om den relativa risknivån mellan motparterna. Det vill säga att i bedömningen av två motparter höll de generellt sett med varandra om vilken motpart som de ansåg var mer riskfylld än den andra.³⁶

Från Baselkommitténs undersökning drar FI slutsatsen att rangordningen av risk enligt de interna modellerna tycks fungera förhållandevis väl. Detta överensstämmer också med resultaten från de valideringar som de svenska bankerna årligen genomför av sina riskklassificeringsmetoder, som visar på att rangordningen från högst risk till lägst risk i de interna modellerna generellt sett har en hög förklaringsgrad för vilka motparter som i slutändan fallerar på sina krediter. (Se dock även avsnitt 2.3 för en redogörelse för bankernas

³⁶ Se avsnitt 4.2 i *Regulatory Consistency Assessment Programme (RCAP): Analysis of risk-weighted assets for credit risk in the banking book*, publicerad av Baselkommittén i juli 2013. <http://www.bis.org/publ/bcbs256.pdf>

incitament att tillämpa en överdriven optimism i riskklassificeringen av enskilda motparter.)

Kalibrering av risknivån

Enligt den tidigare refererade undersökningen av Baselkommittén finns det betydande skillnader mellan bankers kalibrering av den absoluta risknivån för samma motpart. Det vill säga att även om banker generellt sett har samma syn på vilken motpart som är mer riskfylld än en annan så skiljer sig ofta bedömningen av hur stor förlustrisk i absoluta tal som en exponering mot motparten medför. Detta överensstämmer också med FI:s analyser av svenska bankers riskvikter där valideringsresultaten påvisar att modellerna inte alltid är träffsäkra i att förutse det faktiska utfallet och där FI kan konstatera att riskvikterna enligt de interna modellerna, för åtminstone synbart liknande portföljer, kan skilja sig åt mellan bankerna.

Hur riskviktsvariationer kan uppstå

En av flera förklaringar till bankernas svårighet att uppskatta den faktiska nivån på kreditrisken, som beskrivits ovan, är att en stor andel av de totala kreditförluster som en portfölj kredittillgångar kan medföra under en längre tid ofta faller ut under en begränsad period. För att förklara detta anges nedan ett hypotetiskt och förenklat men inte helt verklighetsfrämmande exempel på hur variationer i genomsnittlig riskvikt i två likadana kreditportföljer i två olika banker kan uppstå.

Bank 1 och Bank 2 ska uppskatta de genomsnittliga kreditförlusterna för en portfölj med bostadslån. Dessa uppskattningar ligger till grund för kapitalkravet i de interna modellerna. Bankerna har tillgång till en kredithistorik av god kvalitet från de senaste 20 åren, d.v.s. från och med år 1995 och fram till i dag. Under den perioden har kreditförlusterna från bolån varit små. Historiken, som ser likadan ut för de båda bankerna, visar att de genomsnittliga årliga kreditförlusterna varierat mellan 0,05 procent och 0,15 procent med en genomsnittlig förlust på 0,1 procent årligen. Problemet är att denna siffra säger ganska lite om den långsiktigt genomsnittliga förlusten i portföljen i och med att något riktigt dåligt år inte finns med i datahistoriken. I enlighet med minimikraven för de interna modellerna försöker därför de båda bankerna att på olika sätt uppskatta hur stora kreditförlusterna kan vara under dåliga år.

Bank 1 uppskattar med sin metod, som baseras på aggregerad data från den svenska finanskrisen i början på 90-talet plus en mindre säkerhetsmarginal, att under tre dåliga år kan kreditförlusterna i genomsnitt uppgå till 0,3 procent årligen. Bank 2 uppskattar med sin metod, som baseras på tillgänglig internationell krisdata, att under tre dåliga år kan kreditförlusterna i genomsnitt uppgå till 1 procent årligen. Bank 1 uppskattar därmed den förväntade förlusten för bolånen till 0,13 procent ($0,13 \% = [0,1 \% * 20 +$

$0,3 \% * 3] / 23)$ medan Bank 2 uppskattar den till 0,22 procent ($0,22 \% = [0,1 \% * 20 + 1,0 \% * 3] / 23$).

Exemplet visar att Bank 2 uppskattar att risknivån är 1,7 gånger högre än vad Bank 1 gör trots att bankerna har likadana portföljer. Och detta trots att båda bankerna har likadan förlusthistorik och att båda efterlever regelverkets minimikrav för interna modeller. I relativa tal är denna skillnad naturligtvis stor, antagligen alltför stor för att vara acceptabel för bankerna ur ett konkurrensperspektiv. Men man kan samtidigt argumentera för att risknivån för portföljerna i stort – det vill säga portföljer med låg kreditrisk – reflekteras väl i båda bankernas uppskattningar.

Orsaker till de senaste årens sjunkande riskvikter

Storbankernas genomsnittliga riskvikt har sjunkit betydligt de senaste åren, från 47 till 23³⁷ procent mellan år 2006 och 2013, se diagram 3.1. En viktig fråga i dessa sammanhang är i vilken grad detta beror på bankernas kapitalminimering, som diskuterats i avsnitt 2. FI har analyserat vad minskningen beror på och resultatet visar att minskningen av den genomsnittliga riskvikten till stor del kan förklaras av tre faktorer:

- modellgodkännanden i samband med implementeringen av Basel 2 i svensk lagstiftning (Införande av Basel 2 i diagram 3.1),
- modellgodkännanden efter implementeringen av Basel 2 (Införande av nya IRK-modeller i diagram 3.1) och
- att utlåningen har styrts mot segment med mindre risk (Utlåningssegment i diagram 3.1).

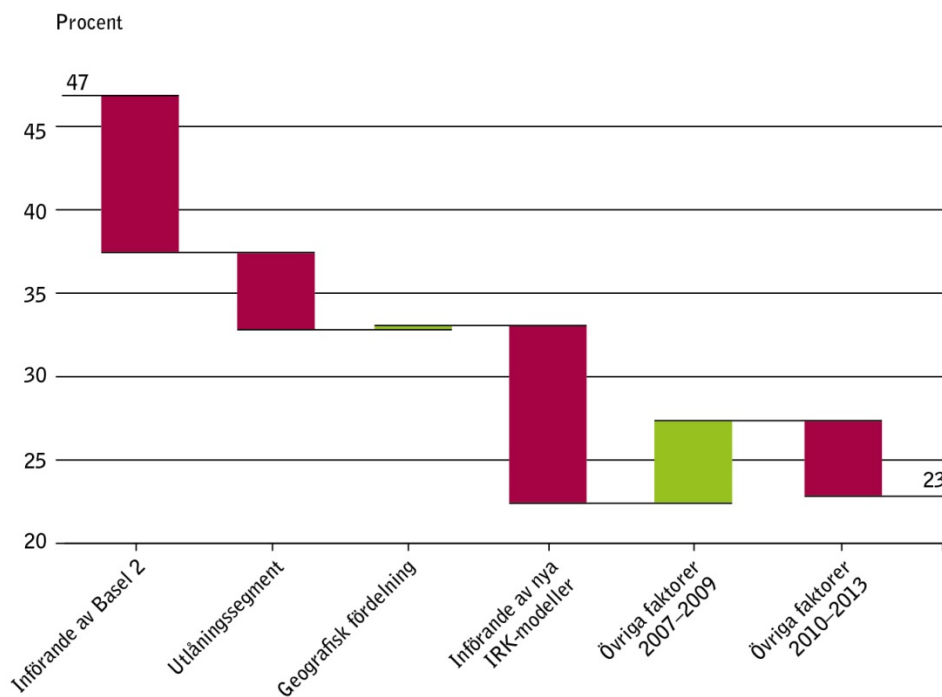
Innan bankerna får FI:s tillstånd att använda en intern modell för kapitalkravsändamål genomför FI en omfattande granskning av modellen.

Den eventuella effekt som bankers kapitalkravsminimerande åtgärder kan ha medfört ryms tillsammans med ett flertal övriga faktorer inom den återstående oförklarade delen, i diagram 3.1 benämnd övriga faktorer. FI bedömer att det var i slutet av 2009 som aktiemarknaden och därmed bankerna började fokusera starkt på riskviktsnivåerna och kapitalkravsminimerande åtgärder. Det är den främsta anledningen till att effekterna av övriga faktorer delas upp i två tidsspänn i diagrammet. Från 2007 till 2009 bidrar de övriga faktorerna till höjda riskvikter, medan de från och med 2010 bidrar till en minskning av riskvikterna på 5 procentenheter ("Övriga faktorer 2007-2009" respektive "Övriga faktorer 2010-2013" i diagram 3.1). Bankernas åtgärder för att minimera riskvikterna kan alltså som mest ha påverkat riskvikterna nedåt med 5 procentenheter. Men det är också många andra faktorer som kan rymmas inom posten övrigt, bland annat förändringar av tillgångskvaliteten inom respektive segment och geografi.

³⁷ Beräknat utan hänsyn till riskviktsgolvet för bolån. Med hänsyn tagen till riskviktsgolvet är den nuvarande genomsnittliga riskvikten 30 procent.

Ytterligare en faktor som ryms inom posten övriga faktorer är konjunktorens effekt på riskvikterna. Riskvikterna bestäms av vilkens riskklass som bankernas motparter ges i bankernas interna riskklassificeringssystem. Riskklasserna uppdateras årligen och riskklassificeringen kan därför förväntas påverkas av konjunkturen vilket i sin tur leder till att riskvikterna går upp i en konjunkturedgång och ned i en uppgång. FI har inte möjlighet att isolera och därmed exakt kvantifiera konjunktorens inverkan på förändringarna, men en rimlig tolkning är att konjunkturförsvagningen 2007 till 2009 var en viktig faktor bakom uppgången i riskvikterna under samma period. På samma sätt skulle man kunna tolka att den nedgång i riskvikter som skedde 2010-2013 i hög grad drevs av konjunkturåterhämtningen, vilket skulle lämna litet utrymme kvar för effekter av kapitalminimering. En annan tolkning av nedgången i riskvikter 2010-2013 är att den i huvudsak drivits av kapitalminimering med ett litet bidrag från konjunkturen. Därmed skulle kapitalminimering kunna förklara som mest 5 procentenheter av den totala nedgången i genomsnittliga riskvikter, från 47 till 23 procent sedan 2006.

3.1 Förändring av storbankernas genomsnittliga riskvikt (kv 4, 2006 – kv 4, 2013)

Anm. Diagrammet bygger på inrapporterade data från tre av de fyra storbankerna som vid publicering hade levererat data av efterfrågad kvalitet.

Bilaga 4 – Möjliga effekter på bankernas beteende

Introduktion

I avsnitt 3 konstateras att ett bruttosoliditetsmått ger bankerna incitament att öka risknivån i sina tillgångar. I avsnitt 4 och mer utförligt i denna bilaga diskuteras olika möjliga konkreta åtgärder som de svenska bankerna kan tänkas ta till för att göra just detta. Den fråga som har diskuterats allra mest i detta sammanhang är en eventuell värdepapperisering av svenska bolån. Det finns också andra åtgärder som kan tänkas bli aktuella.

Affärsmodellen för bolån

En möjlig åtgärd för att öka risken i tillgångsmassan är att sälja av tillgångar med låg risk. Tillgångar som brukar betraktas som låg risk är svenska bolån.

FI anser att den affärsmodell som nu råder på den svenska bolånemarknaden, det vill säga att bankerna marknadsför, kreditprövar och därefter själva håller bolånen på balansräkningen, har bidragit till finansiell stabilitet. Denna modell brukar benämnas ”originate-and-hold”, på svenska ungefär ”bevilja och behåll”. Den skiljer sig ifrån den affärsmodell som är vanlig i bland annat USA, ”originate-and-distribute” eller på svenska ungefär ”bevilja och sälj vidare”. Denna modell innebär att de aktörer som marknadsför och kreditprövar bolånen därefter säljer dem vidare till en tredje aktör. För att bolånen ska kunna säljas vidare på ett enkelt sätt även på andrahandsmarknaden är det vanligt att lånen värdepapperiseras. Anledningen till att FI föredrar en ”bevilja och behåll-modell” framför en ”bevilja och sälj vidare-modell” är att det finns påtagliga incitamentsproblem förknippade med att den aktör som sköter kreditprövningen inte behöver stå för eventuella kreditförluster.³⁸ Det blir dessutom svårare att genomlysna och reglera bolånemarknaden om bolånen inte hålls av företag som omfattas av finansiell reglering och tillsyn.

Enligt storbankernas interna modeller får de svenska bolånen en genomsnittlig riskvikt på cirka 5 procent. Finansinspektionen har satt ett riskviktsgolv på 15 procent för att spegla den framåtriktade kreditrisken i bolånen och ytterligare 10 procentenheter för att ta höjd för de systemrisk som bolånen orsakar. Det innebär att en riskvikt på 25 procent nu är gällande. För att kunna bedöma hur mycket mer kapital ett bruttosoliditetskrav skulle innebära än det riskvägda kapitalkravet görs en jämförelse mellan 25 procent och den riskvikt som innebär att det riskvägda kapitaltäckningskravet ställer samma kapitalkrav i kronor som bruttosoliditetskravet. Resultatet framgår av tabell 4.1. Av tabellen kan vi exempelvis utläsa att ett bruttosoliditetsmått på 3 procent för

³⁸ För att i någon mån begränsa denna problematik har EU infört ett krav inom ramen för tillsynsförordningen som har effekten att den aktör som säljer de värdepapperiserade tillgångarna måste behålla förlustrisken motsvarande minst 5 procent av portföljen. 95 procent av förlustrisken får dock transfereras. Se artikel 405 i tillsynsförordningen.

storbankerna motsvarar en riskvikt på 22 procent medan ett krav på 5 procent motsvarar en riskvikt på 37 procent.

TABELL 4.1. Jämviktsriskvikter för olika nivåer på bruttosoliditetskravet

%	3%	4%	5%
Storbanker	22	30	37
Övriga företag	35	47	59

Anm. Tabellen är beräknad med ett primärkapitalkrav för storbankerna på 13,5 procent och för övriga banker på 8,5 procent samt utan hänsyn till att definitionen av exponeringsbeloppet kan skilja sig något mellan bruttosoliditetsmättet och kapitaltäckningsmättet.

Av branschens debattinlägg kan man ibland få intrycket att ett bruttosoliditetskrav överstigande 3-procentsnivån omedelbart skulle tvinga bankerna att värdepapperisera bolånen. Denna analys ger delvis en annan bild. Ett bruttosoliditetskrav på så mycket som 5 procent, som alltså motsvarar en riskvikt på 37 procent, skulle höja primärkapitalkravet för bolånen jämfört med dagens krav med knappt 50 procent eller 12 procentenheter. Det är visserligen en betydande höjning, men samtidigt i storlek ungefär i linje med den nyligen genomförda höjningen av riskviktsgolvet till 25 procent från tidigare 15. FI kan konstatera att bankernas utlåning i form av bolån uppvisar en fortsatt god lönsamhet även med en riskvikt på 25 procent. Det är dessutom så att kapitalfrågan bara är en av flera komponenter som avgör vilket affärsupplägg som är lönsammast. Kostnaden för den övriga finansieringen är fortfarande den mest avgörande komponenten och den kan tänkas bli högre för värdepapperiseringar än i nuvarande affärsmodell, i vilken bolånen finansieras med säkerställda obligationer.

Samtidigt ska framhållas att när kraven når den punkt då kapitalkraven inom banksektorn blir så pass mycket högre än det kapital som den oreglerade sektorn anser sig behöva för samma tillgångar att vågskålen för de olika affärsuppläggens lönsamhet tippar över så kan förändringarna komma plötsligt och mycket stora transaktioner kan ske på kort tid. Att dra tillbaka en sådan förändring däremot är betydligt svårare. Sådana snabba förändringar kan därför få varaktiga konsekvenser. Det finns därför skäl att vara mycket vaksam på vilken påverkan kapitalkraven har på bankernas drivkrafter och därmed deras affärsmodeller.

Övriga tänkbara åtgärder

De exponeringar för vilka det är störst skillnad i kapitalkrav mellan bruttosoliditetskravet och det riskvägda kapitalkravet är exponeringar mot stater. Det finns alltså skäl att tro att bankerna kan komma att söka minimera sina statsexponeringar om bruttosoliditetskravet blir den bindande kapitalrestriktionen. De svenska bankernas exponering mot vad som räknas som statsrisk består exempelvis av innehav av statsobligationer, placeringar av överskottslikviditet hos centralbanker och lån till svenska kommuner och landsting. Bankers innehav av statsexponeringar och placeringar hos

centralbanker utgör en del av bankernas likviditetshandling. Andra exponeringar för vilka bruttosoliditetskravet innebär ett betydligt högre kapitalkrav än det riskvägda kapitaltäckningskravet är innehav av säkerställda obligationer. Dessa olika typer av lågriskstillgångar håller bankerna i sina likviditetsbuffertar. Ett bruttosoliditetskrav som bindande kapitalrestriktion ger bankerna alltså incitament att inom likviditetsregelverkets ramat minska dessa buffertar, vilket skulle försämra deras förmåga att möta likviditetspåfrestande.

Som tidigare har påpekats ger de interna modellerna varje enskild exponering en individuell riskvikt. Även inom exponeringsklasser för vilka den genomsnittliga riskvikten innebär ett högre kapitalkrav än bruttosoliditetskravet finns alltså en stor mängd exponeringar som får ett betydligt lägre kapitalkrav enligt det riskvägda kapitaltäckningsregelverket. Det gäller bland annat företagsexponeringar. Intjäningsmässigt stabila företag med en hög kreditvärdighet får en låg riskvikt enligt bankernas interna modeller. Bankernas kreditportföljer byggs vanligen upp genom en stor mängd dagliga kreditbeslut som fattas på bankkontoren och av regionala kreditkommittéer. Genom bankernas interna riskjusterade lönsamhetsberäkningssystem ges idag de kundansvariga incitament att öka kreditexponeringen mot kunder med låg risk och minska den mot kunder med hög risk. Detta har en påtagligt positiv effekt på tillgångskvaliteten i bankernas kreditportföljer (och är för övrigt en möjlig delförklaring till bankernas sjunkande riskvikter de senaste åren, se även bilaga 3). Införandet av ett bruttosoliditetsmått som den bindande kapitalrestriktionen skulle ge de enskilda bankkontoren och kundansvariga omvända drivkrafter, vilket med tiden kan komma att leda till en betydande försämring av tillgångskvaliteten. En sådan omsvängning kommer inte att ge några tydliga spår i bankernas balansräkningar utan kan endast följas genom bankernas egen riskklassificering och genom att det med tiden ger utslag i form av höjda kreditförluster.

Riskviktsgolvet och incitamentsproblematiken

Den incitamentsproblematik som har beskrivits i avsnitt 3 uppstod för svenska bolån i och med införandet av riskviktsgolvet på 15 procent (som senare höjdes till 25 procent). FI anser dock att denna problematik är betydligt mindre vad avser just svenska bolån än vad gäller bankernas tillgångar i stort.

För och främst är drivkrafterna att höja risknivån på grund av riskviktsgolvet begränsad endast till risken i just bolåneportföljen. För det andra finns det omständigheter vad avser svenska bolån som gör att FI är mindre oroad för incitamentsproblematiken inom bolåneportföljen än inom andra kreditportföljer. Vid införandet av riskviktsgolvet framhöll FI att det visserligen är en stor skillnad i kapitalkrav mellan de krediter i portföljen som bedöms ha högst risk och de som bedöms ha lägst risk enligt de interna modellerna. Vad avser nya krediter som klarar beviljningskriterierna är skillnaden däremot betydligt mindre. De företag som tillämpar IRK-metoden använder relativt standardiserade kriterier för att bedöma kreditvärdigheten hos motparten,

liksom säkerhetens värde, och de krediter som accepteras tillåts vid kreditgivningstillfället därför inte skilja ut sig för mycket i förhöjd risk. FI framhöll vidare att många företag vid den tidpunkten inte tillämpade en riskdifferentierad prissättning inom bolånesegmentet, trots att kapitalkraven då alltså var riskdifferentierade. FI betonade dessutom att myndigheten följer alla väsentliga förändringar av bankernas utlåningsstrategier inom ramen för sin löpande tillsyn.³⁹

Sedan riskviktsgolvet infördes år 2013 har FI:s tillsyn av kreditkvaliteten i bankernas bolåneportföljer intensifierats ytterligare. I FI:s årliga bolåneundersökning granskas kvaliteten på bankernas nya bolån i detalj och de banker som i denna uppvisar sämre kvalitet än andra blir föremål för särskild uppföljning. Under år 2014 har FI dessutom genomfört en omfattande granskning av bankernas tillgångskvalitet och denna granskning omfattade även svenska bolån. Vidare kan framhållas att beviljningskriterierna för bolån delvis är reglerade på en mer detaljerad nivå än för utlåning i övrigt, förutom i allmänna bestämmelser i konsumentkreditlagen även genom FI:s så kallade bolånetak och enligt plan framöver också med krav på en viss minsta amortering.

Detta sammantaget gör att FI bedömer att risken är betydligt mindre att beviljningskriterierna ska urgröpas inom bolånesegmentet än inom bankernas tillgångsmassa i stort. Det bör dock framhållas att detta resonemang inte gäller frågan om affärsmodellen för bolånen i stort och att det endast gäller så länge som bolånen hålls inom den reglerade sektorn.

---

³⁹ Riskviktsgolv för svenska bolån, Finansinspektionen, 21 maj 2013.
http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/40_Skrivelser/2013/riskviktsgolv-svenska-bolan-12-11920-21maj2014.pdf

Bilaga 5 – Alternativ till införandet av ett bruttosoliditetskrav

Introduktion

I denna bilaga redogörs för en analys av om det finns alternativ till bruttosoliditetskravet för att begränsa problemen med det riskvägda kapitaltäckningsregelverket.

Kapitaltäckningsregelverket fungerar på klart skilda sätt om banken använder en intern modell för att beräkna riskvikterna jämfört med om den använder en schablonmetod. I Sverige har de banker som använder en intern modell för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk en marknadsandel på kreditmarknaden (den del som består av företag under tillsyn) på över 90 procent. Det riskvägda kapitaltäckningskravet bör för svensk del alltså huvudsakligen utvärderas utifrån hur regelverket fungerar då bankerna använder interna modeller. Det är därför relevant att utvärdera en utökad användning av schablonmetoden som ett alternativ till att införa ett bruttosoliditetskrav

För svenska banker utgör kapitalkravet för kreditrisk uppemot 90 procent av det totala kapitalkravet. FI:s analys av hur bruttosoliditetskravet samspelar med det riskvägda kapitalkravet fokuserar därför på företagens kreditillgångar.

Användning av den nuvarande schablonmetoden för riskviktning

Inom Baselkommittén förbereds just nu ett förslag som innebär att en ny schablonmetod ska utgöra grund för ett permanent golv för kapitalkravet för de banker som använder interna modeller. (FI:s åsikt är att om golvet och den nya schablonmetoden utformas på ett genomtänkt sätt kan det vara en lämplig åtgärd för att begränsa modellrisker. Om golvet och schablonmetoden utformas på ett olämpligt sätt däremot, kan golvet medföra liknande nackdelar som ett bruttosoliditetskrav. I detta avsnitt ska vi dock inte utvärdera golvet som sådant utan analysera om en utökad användning av en schablonmetod kan utgöra ett alternativ till ett bruttosoliditetskrav.) FI:s bedömning är att för banker som i betydande utsträckning använder sig av finansiella säkerheter och därtill har betydande exponeringar mot stater – vilket ofta är fallet för de större banker som använder interna modeller – fyller bruttosoliditetskravet en funktion som en schablonmetod inte gör. För banker med en mer komplex verksamhet är en utökad användning av schablonmetoden, exempelvis som grund för en golvregel, därför inte ett fullgott alternativ till ett bruttosoliditetskrav.

Den nuvarande schablonmetoden för kreditrisk har flera likheter med bruttosoliditetsmättet. Enligt den nuvarande schablonmetoden åsätts alla exponeringar i en så kallad exponeringsklass samma riskvikt, detta till skillnad från de interna modellerna där varje enskild exponering får en riskvikt utifrån dess individuella risk. I så måtto fungerar schablonmetoden på samma sätt som ett bruttosoliditetskrav inom varje exponeringsklass, men på olika nivåer i respektive klass. Risken för att bankerna missbrukar regelverkets möjligheter

till kapitalkravsminimering är därför mer begränsade i schablonmetoden än i de interna modellerna. Risken för mätfel kvarstår även med användning av schablonmetoden, men härstammar i denna snarare från möjligheten att regleraren har gjort en felaktig bedömning av risken.

I bilaga 4 framgår vilken riskvikt ett bruttosoliditetskrav motsvarar (det vill säga vid vilken riskvikt primärkapitalkravet i kronor blir detsamma med bruttosoliditetskravet som det riskviktade kapitalkravet). För banker som använder schablonmetoden och bara har exponeringar i exponeringsklasser som enligt den metoden får en riskvikt som är densamma eller överstiger riskviktsnivåerna i tabellen, skulle ett bruttosoliditetskrav inte fylla någon funktion i den meningen att kravet aldrig kan komma att bli lägre än bruttosoliditetskravet. Som en jämförelse får bolån en riskvikt på 35 procent i den nuvarande schablonmetoden, medan blancoutlåning till privatpersoner får 75 procent och blancoutlåning till företag 100 procent⁴⁰.

Exponeringar mot stater, exempelvis placeringar hos en centralbank eller innehav av statsobligationer, kan enligt schablonmetoden dock få så lite som 0 procent i riskvikt. Skillnaden i hur bruttosoliditetskravet hanterar statsexponeringar jämfört med den nuvarande schablonmetoden är viktig att notera. Ytterligare en skillnad mellan bruttosoliditetskrav och schablonmetoden är hur företagen tillåts ta hänsyn till finansiella säkerheter och nettning i beräkningen av exponeringsbeloppet. I bruttosoliditetsmättet får banken endast ta hänsyn till nettningssavtal och säkerheter i ytterst begränsad utsträckning, medan många typer av finansiella säkerheter får medräknas för alla typer av krediter i schablonmetoden. Eftersom varken finansiella säkerheter eller nettning dock är särskilt betydelsefullt inom mer traditionell utlåning är skillnaden i praktiken liten vad gäller den delen av verksamheten.

Vad avser frågan om komplexiteten anser FI att schablonmetoden är betydligt enklare än de interna modellerna och att komplexitetsproblematiken därför är betydligt mindre. Enbart det faktum att exponeringarna riskviktas gör dock mättet svårare att tolka än ett bruttosoliditetsmätt, som kan anses ge en mer intuitiv förståelse för en banks kapitalstyrka.

Det faktum att ett bruttosoliditetskrav har flera likheter med den nuvarande schablonmetoden, särskilt för traditionell utlåningsverksamhet, illustreras av att det är ytterst få av de banker som använder schablonmetoden som i dag skulle beröras av ett bruttosoliditetskrav ens på en så hög nivå som 6 procent, se bilaga 6. Ett noterbart undantag är Kommuninvest som i stort sett enbart har exponeringar mot svenska kommuner och landsting (som på grund av dessas beskattningsrätt räknas som statsexponeringar).

---

⁴⁰ Företag med en extern kreditutvärdering från godkända kreditvärderingsinstitut (vilket i praktiken endast innefattar de allra största företagen) kan åsättas en lägre eller högre riskvikt, dock aldrig lägre än 20 procent.

Vi har konstaterat att de avgörande skillnaderna, vad avser kreditexponeringar, mellan de kapitalkrav som schablonmetoden resulterar i och de kapitalkrav som bruttosoliditetskravet resulterar i huvudsakligen kommer av hur schablonmetoden hanterar finansiella säkerheter och exponeringar mot stater. De företag som har betydande tillgångar⁴¹ (det vill säga kreditföretagen, till skillnad mot värdepappersbolagen) och som använder schablonmetoden bedriver framförallt traditionell utlåning. FI drar därför slutsatsen att för den stora majoriteten av de företag som använder schablonmetoden skulle ett bruttosoliditetskrav i dag medföra en begränsad nytta. Den nytta som ändå kvarstår består framförallt av det informationsvärde som bruttosoliditetsmättet kan innebära för utomståendes förståelse för företagets kapitalstyrka på grund av mättets relativt enkla uppbyggnad. Som beskrivits i bilaga 2 innehåller tillsynsförordningen ett krav på offentliggörande av bruttosoliditetsmättet från och med år 2015.

Basel 1-golvet

FI anser att de faktum att Basel 1-golvet i de flesta avseenden, med det noterbara undantagen statsexponeringar, uppfyller ett liknande syfte som bruttosoliditetskravet och att Basel 1-golvet är gällande till och med år 2017 för de större banker som använder interna modeller för kreditrisk är ytterligare faktorer som bidrar till att det saknas tillräckliga skäl för att tidigarelägga ett införande av bruttosoliditetskravet för svenska banker.

De banker som använder interna modeller omfattas av det så kallade Basel 1-golvet till och med år 2017. Läs mer om golvets i promemorian Finansinspektionens hantering av Basel 1-golvet.⁴²

Basel 1 är en enklare form av schablonmetod och golvet är utformat så att det totala kapitalkravet aldrig får understiga 80 procent av kapitalkravet enligt Basel 1. Att notera är att kapitalkravet enligt Basel 1 var 8 procent av riskvägda tillgångar och inte som idag 10,5 till 13,5 procent (i pelare 1).

Den övergripande analys som har redogjorts för ovan vad avser schablonmetodens likheter med ett bruttosoliditetskrav gäller i stora drag också för bruttosoliditetskravets likhet med Basel 1-golvet. Enligt Basel 1 kan ingen exponering, förutom vissa statsexponeringar och kontanta medel, få en riskvikt som understiger 20 procent (notera dock skillnaden i kapitalkraven jämfört med dagens regelverk som nämnts ovan, vilket innebär att samma riskvikt innebär ett lägre totalt kapitalkrav). Någon justering av exponeringsbeloppen för att ta hänsyn till finansiella säkerheter tillåts inte heller.

---

⁴¹ Företag som inte har stora tillgångar berörs i praktiken inte heller av ett bruttosoliditetskrav, eftersom det sätter kapitalkrav i relation till just tillgångarna.

⁴² *Finansinspektionens hantering av Basel 1-golvet*, publicerad på fi.se den 18 mars 2014 (FI Dnr 13-13990)

I sammanhanget är det av intresse att notera att FI:s analyser visar att det totala kapitalkravet i kronor enligt Basel 1-golvet hamnar påtagligt nära ett bruttosoliditetskrav på 3 procent, för de företagsgrupper som Basel 1-golvet omfattar. En viktig skillnad mellan kapitalkravet enligt Basel 1-golvet och bruttosoliditetskravet är emellertid att Basel 1-golvet får täckas med supplementärkapital, det vill säga kapital som absorberar förluster vid en senare tidpunkt än kärnprimärkapital och övrigt primärkapital.

Bilaga 6 – Bruttosoliditeten i svenska företag

Introduktion och sammanfattande analys.

I denna bilaga redovisas de nuvarande bruttosoliditetsgraderna i olika typer av berörda svenska företag. Analysen baseras på till FI inrapporterade siffror per kvartal 2, 2014 och beräkningarna är gjorda enligt tillsynsförordningens nuvarande definition, för alla företag utom de fyra storbankerna. Siffrorna för de fyra storbankerna avser kvartal 3, 2014 och bruttosoliditeten är beräknad enligt definitionen i EU-kommissionens genomförandeförordning per den 10 oktober.

Analysen visar att samtliga företag, med undantag för Kommuninvest som kommenteras separat senare i avsnittet, har en bruttosoliditet överstigande 3 procent⁴³. 5 av de 10 största företagen och alla övriga företag (hädanefter kallade småbolagen) har en bruttosoliditet på över 4 procent. I dagsläget har dock inget av de 10 största företagen en bruttosoliditet över 5 procent. Det har dock samtliga småbolag.

De 10 största företagen

Storbankerna

De fyra storbankerna har en genomsnittlig bruttosoliditetsgrad på 4,2 procent på gruppnivå. Ingen av bankerna har en bruttosoliditet som understiger 3 procent.

FI har granskat vid vilken nivå på bruttosoliditeten som denna innebär ett högre kapitalkrav i kronor för någon av storbankerna än det totala riskvägda kapitalkravet och därmed träder in som den bindande kapitalrestriktionen. Detta sker vid 4-procentsnivån och det oavsett om kravet ska täckas med primärkapital eller kärnprimärkapital. Även om jämförelsen inkluderar kapitalkravet enligt Basel 1-golvet, vilket visserligen gäller den totala kapitalbasen, blir slutsatsen densamma.

Skillnaden mellan bankernas nuvarande kapital och det kapitalkrav som ett bruttosoliditetskrav på 5 procent och uppåt skulle medföra är betydande, se tabell 6.1 nedan. Vid denna nivå på bruttosoliditetskrav behöver de fyra storbankerna tillsammans öka sitt kärnprimär- eller primärkapital med 146 respektive 98 miljarder kronor givet balansräkningarna per kvartal 3 2014. Viss skillnad mellan nuvarande kapital och kapitalkravet uppstår även vid ett bruttosoliditetskrav på 4 procent medan ingen skillnad uppstår vid ett bruttosoliditetskrav på 3 procent.

---

⁴³ Denna slutsats är baserad på att bruttosoliditetsgraden är beräknad på kvartalets sista månad enligt definitionen i EU-kommissionens genomförandeförordning per den 10 oktober.

TABELL 6.1. Underskott av kapital per kvartal 3, 2014

Mdkr	4%	5%	6%
Underskott av kärnprimärkapital	-9,8	-147,0	-274,5
Underskott av primärkapital	-1,9	-97,9	-225,4

Anm. Tabellen anger underskott av kapital hos de fyra storbankerna vid olika nivåer på ett bruttosoliditetskrav och för olika typer av kapital.

De sex övriga större företagen

De sex övriga större företagen innefattar SBAB, Skandiabanken, Länsförsäkringar, SEK, Landshypotek och Kommuninvest. I snitt har de fem övriga (de sex övriga exklusive Kommuninvest) stora företagen en bruttosoliditetsgrad på 3,77 procent på gruppnivå.

Nivån då ett bruttosoliditetskrav utgör den bindande kapitalrestriktionen är i genomsnitt lägre för de fem övriga än för storbankerna. I en jämförelse mellan det totala kärnprimärkapitalkravet enligt Pelare 1 och Pelare 2 och krav på bruttosoliditet blir bruttosoliditeten den bindande kapitalrestriktionen för fyra av de fem övriga företagen redan vid 3 procent och för det femte företaget vid 4 procent. För vissa av dessa företag är det dock i dagsläget Basel 1-golvet som utgör den bindande kapitalrestriktionen. Om jämförelsen inkluderar kapitalkravet enligt Basel 1-golvet, som visserligen är ett krav på den totala kapitalbasen, blir slutsatsen en annan. I detta fall utgör bruttosoliditeten den bindande kapitalrestriktionen redan vid en nivå på 3 procent endast för ett av de fem företagen. Om bruttosoliditetskravet i stället ska täckas av primärkapital blir bruttosoliditeten det styrande kapitalkravet för två av de fem övriga vid 3 procent och för tre vid 4 procent.

Även för de fem övriga företagen blir skillnaden mellan det nuvarande kapitalet och det kapitalkrav som högre nivåer på bruttosoliditetskrav medför betydande, se tabell 6.2 nedan. Vid en kravnivå på 5 procent bruttosoliditet behöver de fem övriga företagen tillsammans öka sitt kärnprimär- eller primärkapital med 17 respektive 14 miljarder kronor för att precis klara kravet.

TABELL 6.2. Underskott av kapital per kvartal 2, 2014

Mdkr	4%	5%	6%
Underskott av kärnprimärkapital	-7,0	-16,8	-28,5
Underskott av primärkapital	-4,6	-14,4	-26,1

Not: Underskott av kapital för de fem övriga största företagen (Kommuninvest exkluderad) vid olika nivåer på ett bruttosoliditetskrav och för olika typer av kapital.

Kommuninvest har en speciell situation då dess utlåning främst sker mot kommuner och landsting. Dessa exponeringar ges samma riskvikt som

exponeringar mot nationella regeringar i de fall de inte föreligger några skillnader i risk med hänsyn till deras beskattningsrätt. I Sverige innebär det att exponeringar mot kommuner och landsting ges en riskvikt på 0 procent. Kommuninvests relativt sett låga bruttosoliditetsgrad på 0,82 procent (enligt Kommuninvests delårsrapport per den 30 juni) är alltså ett resultat av dess affärsmodell vilken innebär att i relation till storleken på tillgångarna enligt bruttosoliditetsmättet är primärkapitalet lågt.

Företag med liknande verksamhet som Kommuninvest såsom till exempel MuniFin i Finland och Kommunalbanken i Norge har också bruttosoliditetsgrader under 3 procent.⁴⁴ Det behöver utredas vidare om och i så fall på vilken nivå Kommuninvest och andra liknande europeiska företag ska omfattas av ett bruttosoliditetskrav. Kommuninvest skriver på sin webbplats att företagets förberedelser inför det kommande bruttosoliditetskravet bland annat innefattar beslut om höjda insatser för medlemmar samt emittering av kapitalbasinstrument enligt nya regelkrav. Kommuninvest skriver vidare att företaget utgår från att nå en bruttosoliditetsgrad på 1,5 procent.⁴⁵

Småbolagen

Småbolagen har genomgående högre bruttosoliditet än de 10 största företagen. Inte ett enda av dessa företag har en bruttosoliditet som understiger 5 procent och endast ett företag har en bruttosoliditet som understiger 6 procent.

TABELL 6.3. Bruttosoliditet i svenska småbolag per kvartal 2, 2014

%	Bankaktiebolag	Kreditmarknadsbolag	Sparbanker	Värdepappersbolag
Min	6,2	6,1	5,1	9,3
Max	52,3	49,1	23,3	89,4
Medelvärde	14,3	14,9	11,5	51,7
Median	10,2	10,7	11,2	46,0

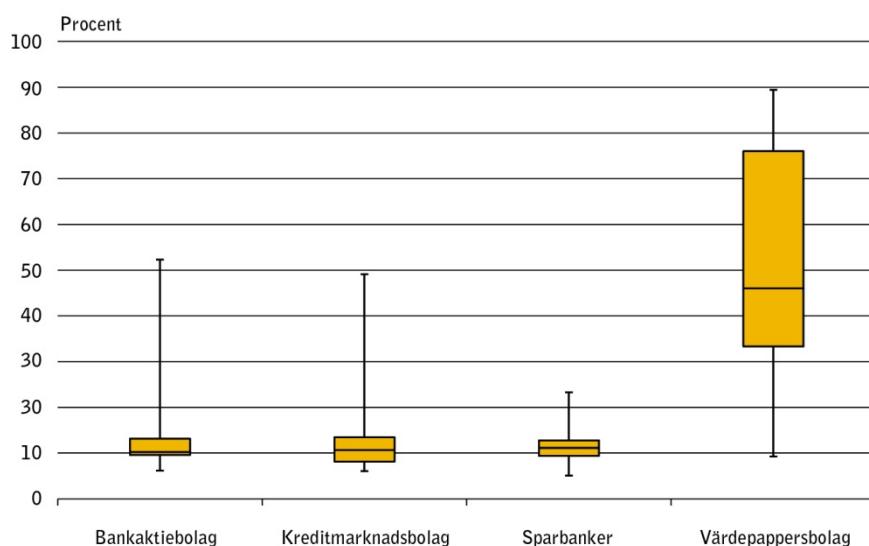
Anm. I gruppen sparbanker ingår även medlemsbanker

I diagram 6.1 visas spridningen av bruttosoliditetsgraden för småbolagen per företagskategori. Linjerna ovanför boxarna i diagrammet representerar bruttosoliditetsgrader från tredje kvartilen till högsta värdet medan linjerna nedanför boxarna representerar bruttosoliditetsgrader från första kvartilen till lägsta värdet. Linjen som skär igenom boxarna är medianvärdet för respektive företagskategori.

⁴⁴ www.kommuninvest.se/1.0.1.0/815/download_3096.php

⁴⁵ Information hämtad från webbplatsen [kommuninvest.se](http://www.kommuninvest.se) den 12 november 2014. <http://www.kommuninvest.se/sv/nyheter/kommuninvest-vidtar-atgaerder-infoer-kommande-krav-pa-bruttosoliditet.php>

6.1 Bruttosoliditet i svenska småbolag per kvartal 2, 2014

Not: I gruppen sparbanker ingår även medlemsbanker

Internationell jämförelse

Eftersom kraven på offentliggörande av bruttosoliditeten inte träder i kraft förrän år 2015 finns inte tillgång till data från andra länder på detaljerad nivå. En jämförelse mellan genomsnittet för EU-länder och genomsnittet för Sverige för grupp 1-banker⁴⁶ respektive grupp-2-banker⁴⁷ visar att de svenska grupp 1-bankerna (de fyra storbankerna) har en högre bruttosoliditet än EU-snittet medan de svenska grupp 2-bankerna (i detta fall de sex övriga stora förutom Kommuninvest) har en lägre bruttosoliditet än EU-snittet⁴⁸. Det är svårt att med säkerhet säga vad detta beror på. Delvis torde det dock spegla de högre kapitalkraven för de svenska storbankerna som FI ålagt dem på grund av deras systemvikt.⁴⁹

TABELL 6.4. Genomsnittlig bruttosoliditet för grupp 1- och grupp 2-banker i EU och Sverige

%	EU-snitt	Sverigesnitt
Grupp 1	3,7	4,2
Grupp 2	4,5	3,8

Källa: Eba⁵⁰ och FI

⁴⁶ I EU-snittet är definitionen av grupp 1-banker alla banker som har primärkapital överstigande 3 miljarder euro och är internationellt aktiva.

⁴⁷ I EU-snittet är definitionen av dessa banker alla banker som inte ingår i grupp 1.

⁴⁸ Europeiska bankmyndigheten anger att representativiteten i datamaterialet för Grupp 1-banker är god medan representativiteten för grupp 2-banker inte är säkerställd.

⁴⁹ Se FI:s promemoria *Kapitalkrav för svenska banker*, publicerad den 10 september på fi.se.

⁵⁰ *Basel III monitoring exercise*, Europeiska bankmyndigheten, september 2014.

<http://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/quantitative-impact-study/basel-iii-monitoring-exercise>

Anm. Siffrorna för EU avser bruttosoliditeten per kvartal 4, 2013 givet fullt genomförd Basel 3-överenskommelse och är beräknade enligt Baselkommitténs senaste (januari 2014) definition av bruttosoliditet. Siffrorna för Sverige för grupp 1-banker avser kvartal 3 2014 och är beräknad enligt EU-kommissionens genomförandeförordning från oktober 2014 som bland annat genomför Baselkommitténs definition från januari 2014. Siffrorna för Sverige för grupp 2-banker avser kvartal 2 2014 och är beräknad enligt nuvarande definition av bruttosoliditet i tillsynsförordningen.

Jämviktsriskvikter

I tabell 6.5 anges jämviktsriskvikter för ett bruttosoliditetskrav på 3 procent kärnprimärkapital samt bankernas faktiska genomsnittliga riskvikter. I tabellen framkommer att jämviktsriskvikten (den kritiska nivån för den genomsnittliga riskvikten över vilken det riskvägda kapitaltäckningskravet utgör den bindande kapitalrestriktionen) är 25 procent för storbankerna och 43 procent för övriga banker, vid ett bruttosoliditetskrav på 3 procent som ska täckas med kärnprimärkapital enbart. (Jämför också jämviktsriskvikter om kravet får täckas med primärkapital i bilaga 4.) Den genomsnittliga volymviktade riskvikten för de 9 största svenska företagen (Kommuninvest tillhör egentligen denna grupp på vanligen 10 företag men är borttagen i denna beräkning) är ca 30 procent, med hänsyn tagen till riskviktsgolvet på 25 procent. Det är ingen skillnad mellan genomsnittet för storbankerna och de mellanstora bankerna.

TABELL 6.5. Jämviktsriskvikt och faktisk genomsnittlig riskvikt

%	Jämviktsriskvikt	Genomsnittlig riskvikt
Storbankerna	25	30
De fem övriga stora	43	30

Anm. Jämviktsriskvikt vid ett bruttosoliditetskrav på 3 procent i kärnprimärkapital och faktisk genomsnittlig riskvikt för storbankerna respektive dem fem övriga stora. Beräkningarna baseras på data per kvartal 2 2014 och den genomsnittliga riskvikten är justerad för att inkludera effekten av det svenska riskviktsgolvet på 25 procent. Jämviktsriskvikten är beräknad med ett kärnprimärkapitalkrav för storbankerna på 12 procent och för övriga banker på 7 procent samt utan hänsyn till att definitionen av exponeringsbeloppet kan skilja sig något åt i bruttosoliditetsmättet jämfört med kapitaltäckningsmättet.

Analysen visar att för storbankerna innebär ett bruttosoliditetskrav på kärnprimärkapital på 3 procent att storbankernas genomsnittliga faktiska riskvikt på 30 procent överstiger den kritiska nivån. För storbankerna ligger denna kritiska nivå på 25 procent.

För de fem övriga stora bankerna däremot understiger bankernas genomsnittliga riskvikt på 30 procent den kritiska nivån. Det beror på att för de banker som inte har ett kapitalkrav för systemrisk i det riskvägda kapitaltäckningsregelverket så är den kritiska riskviktsnivån högre, närmare bestämt 43 procent. Detta resultat överensstämmer med resultaten som presenterats tidigare i denna bilaga. De visar att i en jämförelse mellan det

totala kärnprimärkapitalkravet enligt Pelare 1 och Pelare 2 och krav på bruttosoliditet blir bruttosoliditeten den bindande kapitalrestriktionen för fyra av de fem övriga företagen redan vid 3 procent. Det är enbart på grund av att Basel 1-golvet är på plats som bruttosoliditetskravet i slutändan endast utgör den bindande kapitalrestriktionen för en av de fem bankerna. Detta skulle kunna tala för att bruttosoliditetskravet borde sättas lägre än 3 procent för de banker som inte har ett påslag för systemrisk (utöver systemrisken i bolånen). Denna diskussion blir dock aktuell först om golvet för interna modeller, som än så länge är i form av ett Basel 1-golv, försvinner eller sänks betydligt.

Bilaga 7 – Bruttosoliditetsmättet som tillsynsverktyg

Bruttosoliditetsmättet kan fylla fler funktioner än att utgöra ett bindande kapitalkrav. Det ger bland annat viktig information om en banks kapitalstyrka till både marknadsaktörer och FI, som ett komplement till den information de riskvägda kapitalmåtten ger. FI följer redan i dag bankernas bruttosoliditet som en del av myndighetens tillsyn, på flera olika sätt.

Information om bankernas bruttosoliditet ingår sedan första kvartalet 2014 i den kvartalsvisa inrapporteringen till FI. FI kommer bland annat att använda informationen till kvartalsvisa kvantitativa uppföljningar av samtliga banker. Det ger FI:s tillsynsavdelning möjlighet att följa upp stora förändringar i viktiga nyckeltal, som bruttosoliditeten, mellan kvartalen. Den övergripande automatiserade uppföljningen kan också utgöra ett stöd i FI:s prioritering av myndighetens tillsynsresurser i och med att det är ett verktyg för att identifiera mer riskfyllda banker.

FI ska enligt lag genomföra en översyn och utvärdering av alla banker som omfattas av kapitaltäckningsregelverket. Det sker inom ramen för det regelverk som ofta benämns pelare 2.⁵¹ Översyns- och utvärderingsprocessen omfattar en bedömning av samtliga för banken materiella risker. I detta ingår att FI bedömer de individuella bankernas risk för en alltför låg bruttosoliditet med beaktande av bankens affärsmodell. FI:s specifika skyldighet att bedöma risken för en alltför låg bruttosoliditet framgår av artikel 97 i kapitaltäckningsdirektivet.⁵² I FI:s översyns- och utvärderingsprocess prioriteras de mest betydande resurserna till de tio största bankerna, för vilka en grundlig och omfattande riskbedömning genomförs åtminstone årligen.

---

⁵¹ För en förklaring av de olika pelarna i kapitaltäckningsregelverket och framförallt pelare 2, se promemorian *Kapitalkrav för svenska banker*, publicerad på fi.se den 10 september 2014, FI Dnr 14-6258.

⁵² Av 9 § förordningen (2014:993) om särskild tillsyn och kapitalbuffertar framgår att FI i sin tillsyn ska följa de bestämmelser om översyns- och utvärderingsprocess som finns i artiklarna 97–101 i kapitaltäckningsdirektivet.

Bilaga 8 – En internationell utblick

De flesta EU-länder har inte uttalat något annat än att de avvaktar kommande EU-reglering av bruttosoliditeten. Ett par undantag finns dock:

Storbritannien avser att ge mandat till sin Financial Policy Committee (FPC) att bestämma utformningen av ett bruttosoliditetskrav. FPC publicerade nyligen sin syn på hur kravet bör utformas.⁵³ FPC anger att ett minimikrav på 3 procent bruttosoliditet på gruppnivå ska börja gälla för de största bankgrupperna så fort det är praktiskt möjligt. Uppå detta kommer ett buffertkrav att fasas in för systemviktiga banker. Buffertkravet kommer maximalt att vara 1,05 procent – vilket innebär ett totalt maximalt bruttosoliditetskrav på 4,05 procent för de mest systemviktiga bankerna – och sätts i relation till storleken på systemviktspåslaget i det riskvägda kapitaltäckningsregelverket. 75 procent av minimikravet och hela buffertkravet ska täckas med kärnprimärkapital. Om den kontracykliska kapitalbufferten är aktiverad, kommer även en kontracyklisk buffert tillkomma uppå bruttosoliditetskravet. Storbritanniens kontracykliska kapitalbuffert är för närvarande satt till noll.

Nederländerna. I augusti 2013 rekommenderade det nederländska finansministeriet att landets systemviktiga banker ska ha en bruttosoliditet på 4 procent.⁵⁴ Det finns dock inget beslut om reglering.

Exempel på övriga länder som har infört eller planerar att införa bruttosoliditetskrav är följande:

Schweiz har beslutat att landets systemviktiga banker från år 2019 ska omfattas av ett bruttosoliditetskrav på mellan 3,1 och 4,56 procent, nivån utöver 3 procent beror på bankernas riskvägda kapitaltäckningskrav.⁵⁵ Kravet är uppdelat i minimikrav och buffertkrav. Kravet får delvis täckas med både primär- och supplementärkapital.

USA har haft ett bruttosoliditetskrav sedan 1981, men med en mer förmånlig definition av exponeringsbeloppet för bland annat kapitalmarknadsrelaterade transaktioner. De har nu beslutat att höja kravet till 5 procent för de mest systemviktiga bankerna och till 6 procent för ”insured depository institutions” samt anpassa definitionen till Baselkommitténs. Nivåerna gäller från år 2018. Kravet kan täckas i sin helhet med primärkapital.⁵⁶

⁵³ *The Financial Policy Committee’s review of the leverage ratio*, Bank of England, oktober 2014. <http://www.bankofengland.co.uk/financialstability/Pages/fpc/fscp.aspx>

⁵⁴ Kabinettsvisie Nederlandse Bankensector, Nederländernas finansministerium, augusti 2013. <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/08/23/kabinettsvisie-nederlandse-bankensector.html>

⁵⁵ Verordnung über die Eigenmittel und Risikoverteilung für Banken und Effekthändler, SR 952.03, juni 2012. <https://www.finma.ch/d/regulierung/gesetze/Documents/erv-952.03-old-d.pdf>

⁵⁶ <http://www.federalreserve.gov/newsevents/press/bcreg/20140408a.htm>

Referenslista för avsnitt 6

- Aikman, D, Galesic, M, Gigerenzer, G, Kapadia, S, Katsikopoulos, K, Kothiyal, A, Murphy, E och Neumann, T (2014), Taking uncertainty seriously: simplicity versus complexity in financial regulation, Bank of England Financial Stability Paper No. 28
- Blundell-Wignall, A och Roulet, C (2013), Business models of banks, leverage and the distance-to-default, OECD Journal: Financial Market Trends, Vol. 2012, No. 2, sida 7–34
- Brealey, R, Cooper, I och Kaplanis, E (2011), International propagation of the credit crisis: lessons for bank regulation, Journal of Applied Corporate Finance, Vol. 24, No. 4, sida 36–45
- Cihak, M, Demirguc-Kunt, A, Martinez Peria, MS och Mohseni-Cherghlou, A (2012), Bank regulation and supervision around the world: a crisis update. World Bank Policy Research Working Paper Series, No 6286
- Daniélsson, J (2002), The Emperor Has No Clothes: Limits to Risk Modelling', Journal of Banking and Finance, 2002, 26, 1273–96
- D'Hulster, K (2011). The Leverage Ratio, The World Bank Group policy brief crisis response 11
- Estrella, Arturo, Sangkyun Park, och Stavros Peristiani. 2000. Capital Ratios and Credit Ratings as Predictors of Bank Failures. Federal Reserve Bank of New York Economic Policy Review, juli, sida 33–52
- Furlong, F (1988), Changes in Bank Risk-Taking, Federal Reserve Bank of San Francisco Economic Review, Spring, sida 45-56
- Gennotte, G., Pyle, D. (1991): Capital Controls and Bank Risk. Journal of Banking and Finance, 15, sida 805-824
- Gordy, M. (2003): A risk-factor model foundation for ratings-based bank capital rules, Journal of Financial Intermediation, Elsevier, vol. 12(3), juli, sida 199-232
- Gigerenzer, G och Brighton, H (2009), Homo heuristicus: why biased minds make better inferences, Topics in Cognitive Science, Vol 1, sida 107-43
- Haldane, A och Madouros, V (2012), The dog and the frisbee. Tal framfört på the Federal Reserve Bank of Kansas City's 36:e economic policy symposium, "The Changing Policy Landscape", Jackson Hole, Wyoming den 31 augusti 2012

Haldane, A (2013), Constraining discretion in bank regulation. Tal framfört på Federal Reserve Bank of Atlanta Conference on 'Maintaining Financial Stability: Holding a Tiger by the Tail(s)', Federal Reserve Bank of Atlanta

Heid, Frank: The cyclical effects of the Basel II capital requirements. *Journal of Banking & Finance* 31 (2007), sida 3885–3900

Hoenig, T (2013), Basel III Capital: A Well-Intended Illusion', tal framfört på the International Association of Deposit Insurers 2013 Research Conference, Basel

International Monetary Fund (2009), Global Financial Stability Report, April.

Kahane, Y (1977), Capital Adequacy and the Regulation of Financial Intermediaries, *Journal of Banking and Finance*, Vol 1, Issue 2, sida 207-218

Kapan, T och Minoiu, C (2013), Balance sheet strength and bank lending during the global financial crisis, IMF Working Paper No. WP/13/102

Kiema, I och Jokivuolle, E (2014), Does a leverage ratio requirement increase bank stability?, *Journal of Banking and Finance* 02/2014, 39, sida 240-254

Kim, D, och Santomero, A (1988), Risk in Banking and Capital Regulation, *Journal of Finance*, Issue 43, Vol 5, sida 1219-1233

Lautenschläger, S, (2013) The Leverage Ratio: a simple and comparable measure? Tal framfört på Deutsche Bundesbanks konferens "Supervising Banks in Complex Financial Systems"

Mayes, D and Stremmel, H (2012), The effectiveness of capital adequacy measures in predicting bank distress, artikel presenterad vid 2013 Financial Markets & Corporate Governance Conference

Morris, S and Shin, H S (2008), 'Financial regulation in a system context', *Brookings Papers on Economic Activity*, sida 229-274

Sheldon, G (1996), Capital Adequacy Rules and the Risk-Seeking Behaviour of Banks: A Firm-Level Analysis', *Swiss Journal of Economics and Statistics*, Vol 132, sida 709-734

Tarullo, D (2014), Rethinking the aims of prudential regulation. Tal framfört på Federal Reserve Bank of Chicago Bank Structure Conference, Chicago, Illinois

Wierst, P. och Duijm, P. (2014): The effects of liquidity regulation on bank assets and liabilities, DSF/TI Discussion Paper, 72